Bryt blockaden mot Kuba!

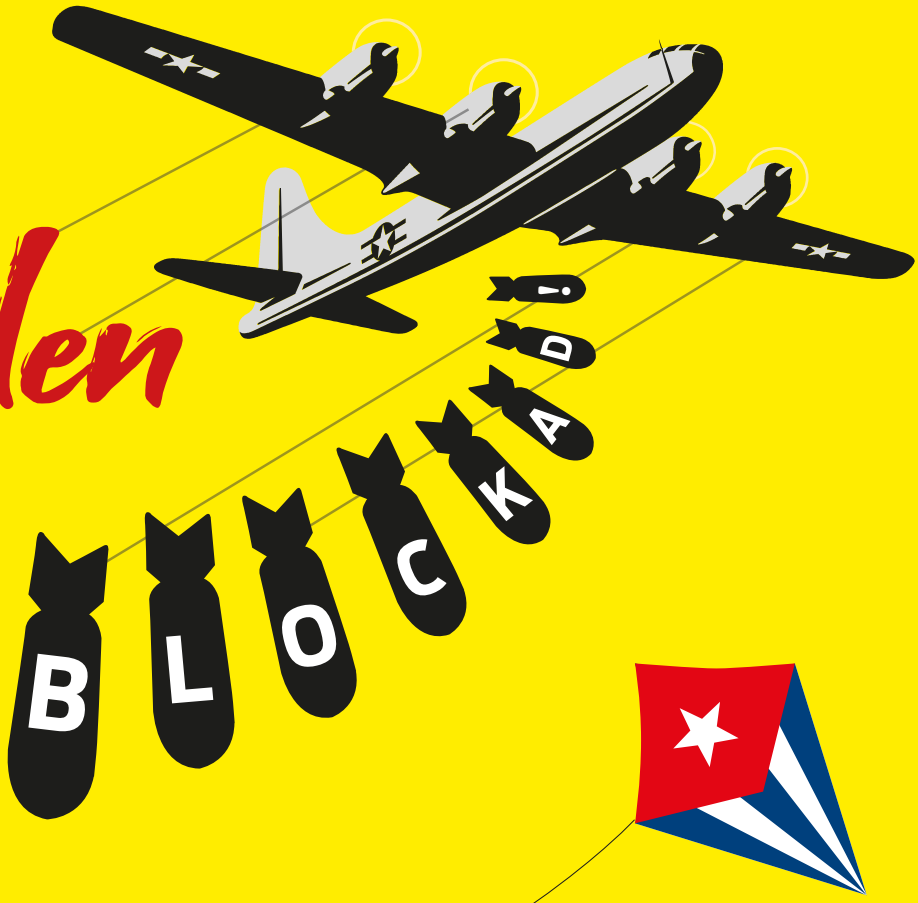

Tidskriften
KUBA
Nr 4 ★ 2019
Svensk-Kubanska Föreningen

Ur innehållet:

★ Konvulsioner i Latinamerika
★ Evo Morales vann och förlorade
★ Nyliberal politik i Chile
★ Kubansk vardagsekonomi
★ Kuba genom kameraögat
★ Fidel Vascos om Kuba idag
★ Alicia Alonso - vem var hon?

Ur innehållet

03 ★ Ledare: **Konvulsioner i Latinamerika**
04 ★ ***Evo Morales segrade och förlorade***
05 ★ ***Den nyliberala politiken i Chile***
06 ★ ***Kubas nya presidenter 2019-2023***
07 ★ ***Trump förbjuder flyg till Kuba***
08 ★ ***Antiimperialistisk forum i Havanna***
09 ★ ***Kubansk vardagsekonomi socialistisk välfärd***
12–14 ★ ***Intervju med Fidel Vascos***
15 ★ ***Kubas energi- och klimatpoloitik***
16–17 ★ ***Kuba genom Jan Strömdahls kameraöga***
18 ★ ***Yo soy Fidel– arvet efter Fidel***
20 ★ ***Kuba skyddar korallerna, hajar och rockor***
22 ★ ***Från världskris till lokal utveckling***
24 ★ ***Kuba hyllar bortgångna Alicia Alonso***
25 ★ ***Che Guevara, Kuba och Palestina***
26 ★ ***Sluta plåga kubanerna!***
27 ★ ***Kubas hälsobistånd & Hjärnkirurgi***
28 ★ ***Kubas energi & klimatpolitik***
29 ★ ***Studera spanska i Cienfuegos på Kuba***
30 ★ ***Universitetet en bricka i USA:s krigföring...***
31 ★ ***Svensk-Kubanska där Du bor***
32 ★ ***Bryt blockaden mot Kuba!***

Från Storbritanniens kampanj:
**»KUBA – en bättre värld är möjlig
Kom med idag och hjälp till
att få slut på USAs olagliga blockad
en gång för alla«**

Bryt Trumpens blockad
Åk till Kuba på brigad!

Varje år sedanbörjan av 1990-talet tar FN:s generalförsamling med stor majoritetbeslut om den folkrättsvidriga USA-blockaden mot Kuba. Men ord måste följas av handling: Upphäv handels-, ekonomi- och finansblockaden mot Kuba!

Tidskriften
KUBA
Nr 4 ★ 2019 ★ Årgång 49
Svensk-Kubanska Föreningen

TIDSKRIFTEN KUBA ges ut för att sprida information om Kubas kultur och samhällsliv. Tidskriften utkommer med fyra nummer per år och ingår i medlemskapet i Svensk-Kubanska Föreningen.

PRENUMERATION: 200 kr/år. Utlandsprenumeration: 300 kr/år. Betala till Svensk-Kubanska Föreningen, plusgiro 40 54 11-0.

SVENSK-KUBANSKA FÖRENINGEN är en partipolitiskt obunden förening med målsättningen att stödja den socialistiska revolutionen på Kuba och det kubanska folkets kamp mot imperialismen samt att främja kontakter och samarbete mellan de svenska och kubanska folken.

MEDLEMSAVGIFT i Svensk-Kubanska Föreningen är 300 kr/år. 150 kr/år för pensionärer, ungdomar under 20 år, studerande och arbetslösa. Familjemedlemskap: 450 kr/år. Betala till plusgiro 40 54 11-0. Eller betala med Swish 123 589 0975.

REDAKTÖR: Mats Ericson /står även bakom osignerade stycken

ANSVARIG UTGIVARE: Zoltan Tiroler

ADRESS: Tegelviksgatan 40, 116 41 Stockholm

TELEFON: 08-31 95 30

E-POST: info@svensk-kubanska.se

TRYCK: Myran Grafiska ISSN 1402-8638

OMSLAGSFOTO: Bilder från PAN-amerikanska spelen via internet.

LEDARE

Konvulsioner i Latinamerika

Latinamerika skakas av kriser och oroligheter. Vi rapporterar ständigt om de allt mer förödande sanktionerna mot Kuba och Venezuela. Också Nicaragua och nu senast Bolivia drabbas av våldsamheter som initieras från USA-stödda grupper. När detta skrivs har en statskupp genomförts i Bolivia.

Den vita, rasistiska och resursstarka gamla eliten har, i maskopi med USA, lyckats mobilisera stora delar av den tredjedel av befolkningen som röstade på högerkandidaten Mesa, och har med våld och stöd från landets polis och militär störtat landets legitima regering.

Planeringen för kuppen har pågått länge. Kuppmakarna vill inte ha nyval (då förlorar de), de vill inte låta Morales ställa upp (då förlorar de). Möjligtvis kan de tänka sig ha val under bajonetter och full kontroll.

Eliten har aldrig kunnat acceptera att ursprungsbefolkningen, som de betraktar som tjänstefolk och hjon, ska ha något att säga till om. Kuppen är ett stort bakslag för det bolivianska folket samt alla progressiva och demokratiska krafter. Reaktionen visar åter att demokrati är en fernissa som är bra att ha ibland, men när det inte räcker tar man till det råa våldet.

Samtidigt skakas högern i land efter land på grund av den nyliberala politik som förs för att tillmötesgå Internationella Valutafonden för att få miljardlån till havererade ekonomier. Det är alltså, i motsats till de vänsterstyrda länderna, protester från de breda folklagren som skakar om de styrande.

Argentinas nyliberala politik har gjort att över en tredjedel av befolkningen lever i fattigdom. Krisen är tillbaka på nivån år 2000 då landet gick i konkurs tills en vänsterregering tog över. President Macri fick beröm av de internationella finansinstituten och beviljades enorma lån som landet inte kan betala. Folket visade vad de ville när Macri med stor majoritet besegrades av Fernandez och Kirchener. Men de har en ytterst svår uppgift i att rekonstruera det ruinerade landet.

Chile skakas av de största demonstrationerna sedan diktaturens fall. 30 år av nyliberal politik har utlöst kravaller som bemöts av våldsapparaten som på Pinochets tid. Med döda, skadade, torterade och försvunna som resultat. Miljardären och presidenten Piñera har gått från öppet klassförakt till rädsla. Från att ha skyllt på Kuba och Venezuela, till att be om ursäkt. Men det har inte räckt för att dämpa den uppdämda vrede som 30 års nyliberal politik skapat.

President Bolsonaro, Brasiliens »mini-Trump« (som Kuba kallar honom) driver en extrem högerpolitik som vänt stora delen av brasilianarna emot honom. Skandaler och korruption skakar landet och hundratusentals är ute och demonstrerar. Polisen har inte bara fått fria händer, utan de uppmuntras att skjuta. En viktig seger nåddes när Lula sattes på fri fot.

I Colombia har delar av gerillan åter tagit upp vapnen eftersom den systematiska utrotningen av dem och sociala ledare trappats upp. Fattigdomen och orättvisorna består. I FN:s Generalförsamling gjorde president Duque en löjlig figur när han anklagade Venezuela för att vara en »knarkdiktatur«. Duque är själv president i landet med världens största knarkproduktion, paramilitär, mordorgier och sex miljoner internflyktingar.

Han anklagade Venezuela för stöd till gerillan och visade upp foton inför den stora församlingen. Men fotona var tagna i Colombia och dessutom gamla.

En annan skandal har blossat upp efter avslöjanden om Colombias samarbete med paramilitär i försöken att tillsätta USA:s nickedocka som president i Venezuela. Trots det skjuter Trump-administrationen till ytterligare 100 miljoner dollar till fake-presidenten.

Ecuador har exploderat. President Moreno lämnade hals över huvud huvudstaden. Protesterna utlöstes efter nedskärningar för att få lån från IMF. Ett tiotal döda och tusentals skadade och gripna är resultatet. Inledningsvis sa Moreno att han aldrig skulle backa, men det är precis vad han tvingats göra för att få ett tillfälligt (?) lugn.

I Peru har presidenten upplöst parlamentet. Oroligheter och protester skakar också de USA-installerade regeringarna i Panama, Haiti och Honduras.

Högern, som verkade sitta säkert i sadeln för bara något år sedan, utsätts för hårda omskakningar. Det är för tidigt att säga vad detta leder till, (det saknas organisering) men det är en försvagad höger som nu slåss mot vänstern och folken.

Folkens uppror är folkens hopp!

Zoltan Tiroler

★ EVO MORALES SEGRADE I VALET MEN HÖGERN TOG ÖVER ★

Evo Morales segrade och förlorade

Vänsterpresidenten Evo Morales vann sin fjärde valseger vid valet i oktober. Han fick dock aldrig tillträda sitt ämbete för militären utvisade honom. Det var en statskupp. Bolivia förlorade sin folkvalda regering. Ministrar och parlamentsledamöter hotas, deras bostäder bränns ner, de kan inte delta i det parlamentariska arbetet utan tvingas under jorden.

■ Evo Morales blev president i Bolivia första gången 2005. Nu i valet i oktober fick Evo Morales tillräckligt många röster för att än en gång vinna presidentvalet.

Mer än 7,3 miljoner bolivianer hade rösträtt och kunde förnya valet till president, vice president och andra lagstiftare för perioden 2020–2025.

Som kandidat för MAS (Movimiento Al Socialismo) vann han i den första valomgången 46,86 procent framför 36,72 procent för Carlos Mesa, vilket är en marginal med mer än de tio procentenheter som krävs för att slippa en andra valomgång.

Valet genomfördes normalt enligt högsta tillsynsmyndigheten Tribunal Supremo Electo (TSE). Därtill övervakades valet av ca 200 observatörer från olika internationella organisationer.

Men så plötsligt slog OAS till, Organisationen för de amerikanska staterna. Den påstod att de hade gjort någon form av kontrollräkning och kommit fram till att det brustit på något håll. OAS krävde nyval.

Oppositionskandidaten Carlos Mesa jublade och passade på att kräva att Evo Morles skulle avgå. Med militären i ryggen och med Fernando Luis Camacho som frontfigur, fick man Evo Morales att dra sig tillbaka och Bolivia hamnade i ett politiskt vakum, ett ingenmansland.

Vi kommer aldrig att få reda på vem som agerat, vem som gjorde vad. Men vi förstår att USA på det ena eller andra sättet låg bakom. Det är därifrån pengarna kommer när man vill störta folkvalda regeringar. Där finns också de som vet hur man organiserar en statskupp utan att USA:s inblandning syns.

Och vem får pengarna? Vilka agerar om inte polis och militär?! Som nu i Bolivia. Militären tar över i stad efter stad. Hur kommer omvärlden att reagera?

Känns inte mönstret igen?! Hur många gånger har inte polis och militär haft fingrarna i syltburken när det dragit ihop sig till brutala politiska förändringar i Latinamerika. Vem minns inte propagandafotot efter kuppen i Chile. Fyra bistra män i uniform med Pinochet i spetsen.

Vad händer nu i Bolivia? En statskupp är genomförd men vem kommer att föra kuppmakarnas talan? Oppostitionsledaren Carlos Mesa? Eller Williams Kaliman som inte ser särskilt världsvan ut på de foton som cirkulerar i media?

Evo Morales: Avslöjar för hela världen och det bolivianska folket att en officer inom polisen meddelade offentligt att han hade instruktioner att utföra en order att olagligen gripa mig; på samma sätt som grupper av våldsverkare anföll min bostad. Kuppmakarna krossar rättsstaten.

Nu kan vi på internet dagligen se bilder och filmupptagningar av hur polis och militär anfaller och misshandlar folk på gatan. Det är en följd av att högern och militären tagit makten och de skyr inga medel. Allra minst respekt för media i dess olika former. Fördelen är att det dokumenteras och förhoppningsvis kommer de att åka dit på våldet – om rättsstaten har en chans att överleva!

All rätt för det bolivianska folket att återta makten!

★

Den nyliberala ekonomiska politiken möter nytt motstånd i Chile

Höjningen av biljettpriserna i tunnelbanan var gnistan som tände upproret. Mer än en miljon människor demonstrerade i den chilenska huvudstaden Santiago, vilket var en följd av att folket sedan länge känt sig missnöjda och var upprörda över en ekonomiska politiken. Därför blev protesterna så omfattande och starka.

Men de möttes av ett brutalt motstånd på gatorna av polis och militär som med vattenkanoner och annat våld försökte slå tillbaka protesterna. Åtminstone 23 civila dödades under gatustriderna.

De omfattande protesterna riktade sig mot regeringen som i sin tur svarade med att utlysa undantagstillstånd och flera dagars utegångsförbud.

Situationen blev ohållbar och president Sebastián Piñera tvingades dra tillbaka sina förslag till biljetthöjningar.

På grund av den politiska krisen beslutade han även att byta ut ministrar i sin regering för att försöka lugna protesterna som i grunden beror på låga löner, magra pensioner och ökande priser. Under många år har de fattiga blivit allt fler och allt fattigare, medan de välbeställda ökat sina rikedomar.

Enligt FNs ekonomiska kommission för Latinamerika (CEPAL) är Chile det mest ojämlika samhället bland OECD-länderna och de ekonomiska skillnaderna är de högsta.

Den mest välbärgade procenten av befolkningen ägde 2017 drygt en fjärdedel av landets rikedomar; de tio procent mest rika ägde två tredjedelar; medan de 50 procent minst bemedlade fick nöja sig med 2,1 procent av tillgångarna.

Hälften av de anställda i Chile har en månadslön på 400.000 pesos eller mindre. Det motsvarar 5.300 kr. Medelpensionen ligger på omkring 200.000 pesos i månaden eller 2.700 kr. Inkomsterna räcker inte och 60 procent av hushållen uppger att de månadsvisa utgifterna överstiger inkomsterna.

De senaste protesterna utlystes av en höjning av biljettpriserna i Santiagos kollektivtrafik. Enligt en studie av 56 storstäder i världen är kollektivtrafiken i Santiago den nionde dyraste och gräver djupt i de chilenska plånböckerna. För familjer med låga inkomster kan en tredjedel av deras inkomster slukas av utgifterna för kollektivtrafiken.

Lägg därtill de höga utgifterna för vatten, sjukvård, utbildning och pensionssparande. Bara 20 procent av befolkningen har råd att betala för privat sjukvård.

Det är här vi ser konsekvenserna av den neoliberala politik som Milton Friedman och ekonomerna från Chicago lanserade. Vi kan se frukterna av den politiken såväl i Chile som andra delar av världen. Inte minst i Sverige som okritiskt anammat den inriktningen med en allt mer privatiserad offentlig service.

Protesterna i Chile har även lyft fram att den chilenska konstitutionen från Pinochet-diktaturen inte har ändrats under de tre decennier Chile levt under en s.k. demokrati. För 46 år sedan genomförde Pinochet en statskupp mot det chilenska folkets regering, ledd av president Salvador Allende. Militärkuppen var organiserad av CIA och godkändes i förhand av Vita Huset. Motivet var att få slut på vänsterprocessen i Chile.

Man har försökt slå ner oppositionen på gatorna i Chile. I stället har man väckt hela befolkningen till liv. Kvinnornas och andras massprotester kan vara en början till förändring!

★

Med den nya författningen

Kubas nya presidenter 2019–2023

Republiken Kuba har nu fått en ny president tillika ny statschef, samt en ny vice president genom val i den folkvalda Nationalförsamlingen i oktober.

Miguel Díaz-Canel Bermúdez valdes till republikens president och Salvador Valdés Mesa till vice president och deras mandat sträcker sig till 2023.

Valberedningens ordförande Alina Balseiro Gutiérrez berättade att 580 av delegaterna i Nationalförsamlingen godkände de nu valda kandidaterna. Miguel Díaz-Canel Bermúdez fick 579 röster medan Salvador Valdés Mesa lyckades få 569 röster för att nu kunna träda in i funktionen som vice president.

Han blir även sekreterare för folkmaktens nationella församling (Asamblea Nacional del Poder Popular ANPP) och förutom honom valdes även 18 andra viktiga positioner för att kunna bilda statsrådet (Consejo de Estado).

★

Förnedrande nederlag för USA i FN

Världssamfundet stöder än en gång Kubas krav på slut på blockaden

■ Det blev ett nytt nederlag för USA och en seger för Kuba i FN. Kubas resolution mot USA:s blockad vann en överväldigande seger i FN:s Generalförsamling den 7 november. Kubas resolution fick stöd av 187 länder.

Som vanligt röstade USA och Israel emot. Men de fick i år sällskap av Bolsonaros Brasilien. Ytterligare två USA-beroende högerregeringar lade ned sina röster, nämligen Colombia och Ukraina. Slutligen utnyttjade Moldavien inte sin rösträtt över huvud taget.

USA:s påtryckningar på en rad resurssvaga länder gav inte det önskade resultatet. Alla kan inte köpas för pengar. I 28 år sedan 1992, har FNs Generalförsamling, med ökande majoritet, ställt sig bakom den kubanska resolutionen som kräver slut på den snart 60-åriga blockaden.

Kubas utrikesminister konstaterade, att 187 länder röster för ett slut på blockaden, det är en odiskutabel isolering av USA. USA:s resultatlösa hårda påtryckningar på olika länder för att följa USA visar på den moraliska bankrutten och rötan i USA-regeringen.

—Det är en överväldigande seger för Kuba och vårt heroiska folk. Det är en seger för sanning och rättvisa, twittrade utrikesminister Bruno Rodriguez.

Svenska och västerländska media kommer som vanligt att med tystnad förbigå detta förnedrande nederlag för stormakten med 187 länder. Här kan man faktiskt tala om världssamfundet, något som här bara brukar innefatta västvärlden.

Från Cubadebate 191107

Trump förbjuder flyg till nio resmål i Kuba

Nya sanktioner från Trump har aviserats. USA ställer in nio linjer reguljärflyg till Kuba utom till Havanna.

■ Det handlar om en ny fas i den ekonomiska krigföringen mot Kuba som även förvärrar blockaden. Sanktionerna träder i kraft den 10 december och de flesta flyglinjer från USA till Kuba kommer att starkt begränsas.

Det drabbar flygplatserna i Camagüey; i Cayo Coco; i Cayo Largo; i Cienfuegos; i Holguín; i Sierra Maestra, i Manzanillo; i Matanzas; i Santa Clara; samt i Santiago de Cuba. Resorna till Havanna får dock fortsätta och det är de som utnyttjas mest idag.

Indragningarna av flygturerna är det senaste i en rad åtgärder som Trump beslutat om för att försvåra inresor till Kuba.

Det här kan ses som en fortsättning på att USA redan i juni förbjöd kryssningsfartygen att lägga till i Havanna, men även resor med privata flyg och mindre kryssningar med privata fartyg förbjöds redan då.

Nu kommer en rad beslut om att återkalla alla tillstånd att hyra ut flygplan till Cubana de Aviación, vilket tvingar flygbolaget att ställa in flygresor till andra internationella destinationer.

I oktober inträdde även begränsningar för försändelser från USA till kubanska medborgare.

Trump har även beslutat att införa nya sanktioner mot alla företag som underlättar eller genomför för-sändelser av olja till Kuba.

Snaran dras åt och bödeln är ingen annan är president Trump.

★

Minskat inrikesflyg men turisterna kommer

40.000 passagerare drabbas av USAs senaste skärpning av blockaden som drabbar det kubanska civila flyget. Samtidigt börjar den europeiska turistsäsongen till Kuba.

■ De nya ekonomiska ensidiga och påtvingade åtgärderna mot Kuba utlystes av USA i oktober. Det påverkar Kubas civila flygsektor allvarligt, särskilt flygbolaget Cubana de Aviación med efterverkningar över hela landet. Men även resor med flyglinjerna JetBlue och American Airlines förbjuds.

Chefen för flygbolaget Cubana, Arsenio Arocha Elias-Moisés, vittnar om en tilltagande aggressivitet i den ekonomiska, kommersiella och finansiella blockaden som upprätthållits i snart 60 år mot Kuba.

Han beklagar den uppkomna situationen, men understryker att ansvaret ligger på USAs regering.

En direkt följd av USAs direktiv är att omkring 40.000 resande kommer att drabbas och flygbolaget Cubana kommer att förlora inkomster på kanske tio miljoner pesos.

Men även bland passagerarna sprids ett missnöje vilket i sin tur påverkar den bild det kubanska företaget får.

De ekonomiska följderna blir även akuta för att kommersiella överenskommelser och kontrakt inte fullföljs. Cubana de Aviación drabbas av brutna arrendekontrakt och internationella flygrutter ställs in till exempelvis Santo Domingo, México, Caracas, Puerto Príncipe, Fort de France y Point de Pitre.

Det får även konsekvenser för nationella transporter till exempelvis Holguín och Santiago de Cuba. Man får försöka ändra flygtider och resvägar för att skadorna ska bli minsta möjliga.

De passagerare som drabbas av inställda flyg kommer att få ersättning för sina biljetter.

Däremot börjar den europeiska turistsäsongen att märkas. Det innebär att flygtrafiken ökar.

Enligt Cubadebate kommer ca 400 turister med flygbolaget Nordwind direkt från Moskva till flygplatsen Ignacio Agramonte i Camagüey

Även tyska Lufthansa inviger en ny flyglinje från München till Santa Clara på Kuba som landade med 307 passagerare. Turistsäsongen har börjat och just från Tyskland är passagerarantalet som besöker Kuba bland de högsta.

★

Antiimperialistiskt forum för solidaritet för demokrati mot nyliberalismen samlade delegater från alla kontinenter

Av Dick Emanuelsson, Havanna 2019-11-02

Över 1.300 representanter från hela världen samlade i Havanna 1-3 november i det Antiimperialistiska Forumet för Demokrati mot Nyliberalismen, uttalar sitt starka stöd till folken på alla kontinenter som kämpar mot den nyliberala modellen.

I centrum står Latinamerika i allmänhet och länder och folk i Chile, Ecuador, Bolivia och Argentina som den senaste tiden har gått till offensiv för att isolera och bryta ned den nyliberala modellen som i exempelet Chile har exploderat i en folklig offensiv utan motstycke sedan folkregeringens tre år 1970-1973.

—Det är inte 30 pesos höjning av tunnelbanepriset det handlar om utan 30 års nyliberalt utarmande av det chilenska folket, som flera av de chilenska delegaterna utrycker saken.

För att föra kampen till framgång krävs det i alla led och nivåer enighet kring de gemensamma kraven och kampen mot Modellen.

Den kubanske utrikesministern Bruno Rodriguez inledde också konferensen på det temat när han varnade för den farliga utveckling som högerkrafter i världen representerar som innebär en fara för världsfreden. Han pekade särskilt ut president Donald Trump som inte bara eskalerar risken för kärnvapenkrig, utan även för jordens existens när Vita Husets man säger upp avtal efter avtal om skydd för miljön där människan som en art är hotad.

—Det kommer inte att existera en hållbar utveckling utan utveckling av »Syd«, de så kallade länderna i tredje världen.

Han tog även upp frågan om användandet av internet och de sociala nätverken där han konstaterade att de progressiva regeringar som förlorat de senaste valen har gjort det mycket på grund av hur de politiska motståndarna har insett detta medias enorma potential.

—För vänstern utgör det i dag en utmaning: koncentrera kampen inom cybervärlden eller på gatorna.

För Kuba blir situationen också alltmer prekär och kritisk på *alla* fronter. Denne skrivare flög med det billigaste bolaget från Honduras till Havanna som är colombianska Avianca. Samma dag som jag avreste, den 31 oktober, beslutade bolaget att sluta sälja flygbiljetter på flighter till Kuba.

Bakgrunden är den allians och uppköp av Aviancaaktier som USA-bolaget United har gjort. Det illustrerar det ekonomiska strypgrepp som Trumpadministrationen nu intensifierat.

Utrikesministern undgick inte detta tema:

— Jag känner att jag har skyldigheten att inför er uttrycka vår oro för att det stundar svåra tider varför alla ansträngningar blir avgörande. Han uppgav att kubanerna väntar på nya och än värre sanktioner, både konventionella och icke konventionella som kommer försvåra Kubas handel med omvärlden.

– Men de kan inte undervärdera vårt folks motstånd förenat med vårt parti, Fidel Castros arvtagare, kapabel att artikulera sig.

Den kubanske utrikesministern underströk att Kuba aldrig kommer att förråda sina principer och att Revolutionen gör Venezuela sällskap.

Rodriguez uttalade sitt kompromisslösa stöd till den i dag utsatta politiska processen i Bolivia där högerkrafterna har inlett ett nytt försök att destabilisera.

Han underströk att Kuba aldrig kommer att förråda sina principer. Han uttalade sitt stöd till den farliga processen i Bolivia där högerkrafterna inlett ett försök att destabilisera landet. Han krävde att fredsavtalen i Colombia respekteras, och uttalade sitt stöd till de folkliga manifestationerna på gatorna i Ecuador, Chile och Haití.

Han krävde även frihet för Luis Inacio Lula da Silva, avkolonialisering av Puerto Rico och självständighet för folken i Palestina och i Västsahara.

★

Varsågoda! En aktuell grundkurs i

Kubansk vardagsekonomi och socialistisk välfärd

Hur fungerar vardagen i ett land som är hårt drabbat av en ekonomisk blockad och där genomsnittslönen ligger strax under 500 kronor per månad? Men en nominell kubansk månadslön har en högre köpkraft på Kuba än i Sverige. För att förstå hur kubansk vardagsekonomi egentligen fungerar finns en rad faktorer som är bra att känna till.

Kuba är ett socialistiskt land. Det innebär bland annat att det finns en lång rad subventionerade varor och tjänster som utgör grunden i det kubanska välfärdssystemet. Den socialistiska staten subventionerar följande områden i tämligen stor utsträckning.

Boende: Kubaner äger sina bostäder eller betalar väldigt låga hyror. Alla grundläggande tjänster som hör ihop med bostaden är gratis eller mycket billiga. Det finns inga banker på Kuba som ger bostadslån, vilket har bieffekten att många hus är i mycket dåligt skick, eftersom det saknas resurser för att renovera dem.

Principen att boendet är en mänsklig rättighet och ska vara billigt, vilket väger i sammanhanget tyngre än sedvanligt ekonomiskt tänk.

Sophämtning, avlopp etc är tjänster som är gratis. En kubansk familj betalar i snitt knappt 20 kronor per månad för sin el-, vatten- och gasförbrukning.

Intressant i sammanhanget är att elpriset ökar påtagligt när hushållets strömförbrukning överstiger 3.600 kWh per år. I praktiken händer detta bara när det finns ett antal luftkonditioneringsapparater i drift, vilket vanligtvis bara händer i de hus där rum hyrs ut till turister.

Det är med andra ord en slags extra avgift för familjer som tjänar stora pengar på detta.

Sjuk- och hälsovård: Läkarbesök och sjukhusvistelser är gratis. Läkemedel är mycket starkt subventionerade. Ett paket smärttabletter kostar exempelvis bara 1 CUP, omkring 50 öre på apoteket. Visserligen påverkas primärvården av USA:s blockad. Ofta är det svårt att komma över vissa mediciner och det saknas resurser för upprustningen av läkarmottagningar och sjukhus. Men Kuba prioriterar hälsovården och satsar stora resurser på den. Det finns tack vare detta också mycket modern och avancerad vård tillgänglig på Kuba, för alla som behöver den.

Utbildning: Den är gratis för kubaner och för många utländska studeranden som får stipendier av kubanska staten. På så sätt har exempelvis många läkare från fattiga u-länder fått sin utbildning i Kuba. Staten subventionerar också maten i skolornas och universitetens matsalar. Undervisningsmaterial och skoluniformer är starkt subventionerade eller gratis. Det är en viktig del av regeringens pågående digitaliseringssatsning att se till att skolor och universitet får bra tillgång till datorer.

Kollektivtrafik: Kubanerna är beroende av kollektivtrafiken. Resor är starkt subventionerade, en lokal bussresa kostar i regel omkring 50 öre (1 CUP), för studerande och pensionärer hälften. Längre resor med buss eller tåg är billiga för kubanern tack vare statliga subventioner. Turister däremot har en särskild taxa och betalar mer.

Kultur och fritid: Också här råder olika prissystem för kubaner och turister. Att gå på bio kostar en kuban i regel omkring 1-2 kronor (2-4 CUP), många museer tar ba-ra 50 öre (1 CUP) i inträde.

För konserter, balettföreställningar eller festivaler kan avgifterna vara högre, men kubaner med en genomsnittlig inkomst ska ändå kunna ha råd med biljetterna.

Det finns dessutom ett stort gratis utbud på kulturhus och i regi av diverse föreningar runtom i landet. Också tidningar och böcker är subventionerade. Till subventionerat fritidsliv hör också landets statliga glassbarer som säljer sina produkter för en väldigt billig peng.

La Libreta är fortfarande en viktig del i det kubanska välfärdssystemet (Libreta de Abastecimiento ungefär Försörjningsboken) och är det statliga ransioneringskortet som infördes år 1962.

Libretan ska garantera att alla kubaners försörjning med basförnöjdenheter är tryggad. Alla kubaner får sålunda varje månad en uppsättning basvaror gratis av staten. Varorna hämtas i så kallade bodegas, statliga utlämnings- och försäljningsställen som finns i bostadskvarteren. I Libretan ingår för närvarande matolja, ris, ägg, bröd, socker, bönor, kaffe, salt, tändstickor, samt mjölk och sojayoghurt för barn under sju år.

Förr i tiden omfattade Libretan långt fler varor, cigaretter, leksaker, kläder med mera. Numera räcker Libretavarorna knappt till för att täcka en familjs livsmedelsförsörjning under en hel månad.

I en bodega kan man visserligen köpa mer av de basvaror som ingår i Libretan till mycket starkt subventionerade priser, men utbudet är begränsat och varorna kan ta slut snabbt.

De livsmedel som inte är del av Libretan, exempelvis kött, frukt och grönt, tar en tämligen stor andel av de kubanska hushållens inkomster.

Målet har sedan länge varit att avskaffa Libretan helt och höja lönerna istället. Men USA-sanktionerna har förhindrat detta, eftersom staten var tvingad att reagera på

Forts på nästa sida

en akut försörjningskris i början av året. De statsanställdas löner höjdes visserligen kraftigt i somras, men Libretan är kvar. Och samtidigt förbjöds också prishöjningar på en lång rad andra varor för att förhindra en inflation.

En ny medelklass mer köpstark växer fram på Kuba. Medan det kan finnas ett pristak för många varor, kan en del förnödenheter som är billiga i Sverige, ändå vara orimligt dyra för kubaner som tvingas leva på sina CUP-löner. En del produkter säljs nämligen i sådana affärer som egentligen baserar sina priser på den konvertibla peson CUC. För en bit tvål kan man få betala 7-8 kronor. Olivolja eller shampo kan kosta 30 kronor. Det är inte så lite när man har en månadsinkomst på omkring 500 kronor att klara sig på.

Att äta på privat restaurang har inte alla kubaner råd med. Prissättningen där orienterar sig mot turister som brukar räkna i CUC. Internetsurf och mobilabonnemang är fortfarande dyra – i alla fall för de kubaner som inte jobbar inom turistnäringen.

Detaljhandeln ökar i Kuba trots prisökningarna och allt fler kubaner konsumerar varor som tidigare bara västerländska eller ryska turister hade råd med. En ny, tämligen köpstark medelklass växer fram i Kuba.

En anledning till detta är att de kubaner som jobbar inom turistbranschen eller inom den privata sektorn, som i sin tur också kan vara en del av denna bransch, kan räkna med att deras dricks är mycket högre än månadslönen.

Den statliga sektorn har försökt kompensera sina medarbetare med bonusutbetalningar och diverse förmåner samt flera mycket stora allmänna lönehöjningar, den senaste i somras.

Men i takt med den ökande betydelsen turismen haft för Kubas ekonomi har en del inkomstklyftor uppstått under de senaste åren. Landet har fått en ny medelklass som har råd att handla i de f.d. CUC-affärerna, investera i sina bostäder och turista i Kuba och utomlands.

En viktig faktor i sammanhanget är, förutom alla sidoinkomster inom turistnäringen, de lättnader som USA införde år 2015 för valutabetalningar från USA till Kuba. När taket för dessa transaktioner ökade från 2 000 dollar per år till 8 000 dollar ökade snabbt den totala summan av pengar som exilkubanerna i USA skickade till sina släktingar i Kuba. Enligt vissa beräkningar profiterade över 40 procent av Havannas befolkning på pengar från släktingar i USA.

I takt med överföringarna av pengar från USA ökade också antalet privata företag i Kuba. Med pengarna från släkten i USA har många familjer kunnat investera i och starta egna företag, vilket brukar ge långt högre inkomster än statliga anställningar.

Många »casas particulares« för turister, restauranger, nattklubbar, privata taxibolag, men också copyshops, mobiltelefonreparatörer, moderna frisöraffärer etc, har startats sedan 2015/2016 av privatpersoner.

Ironiskt nog drabbas det privata näringslivet särskilt hårt av de nya USA-sanktionerna som stegvis har införts under Donald Trumps mandatperiod. Sanktionerna har dels slagit mot turismen i stort, eftersom turister från USA inte längre kan resa lika lätt till Kuba som under Barack Obama-perioden. Och så infördes i maj i år återigen hårdare restriktioner för privatpersoners överföringar av pengar till Kuba.

Svartabörshandeln är ett fortsatt stort problem i Kuba och är en oundviklig del av vardagen för den som behöver komma över vissa bristvaror. Mer harmlöst i sammanhanget är de så kallade »revendedores« som säljer billiga, ofta statligt subventionerade produkter, till turister för högre priser.

I det här sammanhanget är det vanligt att folk säljer internettid för dubbelt pris till turister som vill slippa köa själva för att köpa internetkorten. Men det kan också handla om hamstring av vissa varor som sedan säljs vidare till överpriser, eftersom det är svårt att köpa dem vitt i de statliga affärerna. Mycket hårt drabbat i sammanhanget är exempelvis byggnadsmaterialbranschen, men även den vanliga detaljhandeln berörs. Många varor är stöldvaror, men också korruptionen inom den statliga sektorn är en viktig bidra-

gande faktor, eftersom det är mycket profitabelt att »lägga undan« eftertraktade varor i statliga affärer till köpare som betalar extra för denna tjänst. Utvecklingen har lett till en stor statlig antikorruptionskampanj i Kuba.

Även om ingen behöver svälta på Kuba tack vare La Libreta, finns det många kubaner som tvingas klara sig med inkomster som kan ligga under 300 kronor i månaden, ofta pensionärer, som har väldigt svårt att klara sig. Den här gruppen är mycket sårbar för prishöjningar och staten har därför satsat mycket resurser på att höja de lägsta lönerna, folkpensionerna, och så sent som i augusti, frysa priserna på många varor.

Det enskilt största problemet för många kubaner är dock det faktum att USA:s ekonomiska krigsföring gör det svårt och/eller mycket dyrt att komma över en lång rad varor. Kuba får nämligen betala överpriser för de flesta importvarorna och öppnar upp för en blomstrande svart handel.

Den kubanska regeringen har sedan länge försökt bekämpa såväl varubristen som de ökande inkomstklyftorna i landet. Men USA:s upptrappade blockad har slagit hårt mot hela landet. Blockaden lär leda till att planerna att slopa Libretan helt och att skrota systemet med två valutor i landet fördröjs.

**Kuba har sedan år 2004 två valutor. En nationell peso (CUP) och en konvertibel peso (CUC). 1 CUC motsvarar värdet av en US-dollar. 1 CUC motsvarar idag 25 CUP.*

Tack till cubaheute.de för inspiration!

Inför en stor efterfrågan:

Stort urval varor mot konvertibler och med rabatter

En ny affärskedja har etablerat sig i Havanna och Santiago de Cuba. Det handlar om en ny form av försäljning av vitvaror och elektriska produkter för hemmet.

I slutet av oktober började försäljningen och till en början var det långa köer för att överhuvudtaget komma in i affärerna. Men det lugnade snart ner sig till vad som kan kalls normalt. Affärerna bygger på en form av bankkrediter via ett kontokort. Men det gäller att ha pengar på kontot för att kunna göra sina inköp.

Och man måste nog ha lite tålamod, för alla produkter man ska ha i sortimentet, kan ta lite tid att få fram.

Initiativet till denna ekonomiska reform står den kubanska regeringen bakom. I de nya butikerna rabatteras priserna med 10–15 procent. Det gäller för närvarande tre produkter: halvautomatiska tvättmaskiner, kylskåp och 32 tums TV-apparater. Hur det kommer att fungera ska utvärderas fortlöpande, och de problem som uppkommer ska vi lösa, säger en chef på ett av varuhusen.

—Våra kunder måste ta det lugnt. Allt vi säljer kommer att finnas även framöver oavsett vad som händer. Nu efterfrågar kunderna även andra produkter som vi ännu inte säljer som frysskåp och dammsugare. Vi får efterhand öka vårt utbud och följa vad som efterfrågas.

I en första etapp ger vi en garanti. Men det kan svårt att kunna ge garantera säkra leveranser på så kort tid. Men även om ett fabrikat tar slut, kan vi erbjuda samma produkt från ett annat fabrikat.

Det som mest efterfrågas är frysboxar och frysskåp, även om man trodde att elektriska skotrar skulle säljas mest. Men så blev det inte.

»Cadena de Tiendas Caribe« har preliminärt föresatt sig en andra etapp som ska arbeta sig in i fem andra områden och sälja mot konvertibel valuta:

- Holguín
- Camagüey
- Cienfuegos
- Villa Clara
- Isla de la Juventud

—Vi har beslutat att begränsa till två försäljningar per kreditkort, utom när det gäller motorcykeln som ger bara ett fordon per kort.

Även om priserna för många användare är höga, kan man med bra erbjudanden få nya kunder, tror en del.

Man kan se fördelar med de här affärerna för att komma bort från den svart marknaden. Men samtidigt frågar man sig vad som kommer att hända långsiktigt och vad som kommer att hända med den konvertibla valutan.

★

En vital åttioåring besöker sin familj och barnbarn i Sverige. Men han har passat på och turnerat mellan olika möten med Svensk-Kubanska Föreningen och andra på ett tiotal orter i landet. Fidel Vascos Gonzalez har tidigare haft höga ansvarsposter i den kubanska statsledningen, bl.a. som medlem i ministerrådet, ansvarig för en statistikkommitté; representerat Kuba i en expertgrupp kring ekonomi inom UNESCO; varit Kubas ambassadör på Cypern under fem år osv. Här följer en utskrift av vad han fört fram vid ett av sina framträdande med Svensk-Kubanska föreningen.

Fidel Vascos Gonzales - en veteran från Kubas statsledning

Fidel Vascos Gonzales brukar inleda sina anföranden med en analys av den kubanska ekonomin och med sin långa erfarenhet, har han upplevt mycket väsentligt i den kubanska historien.

Under de år Kuba var medlem i det socialistiska östblocket utvecklades den kubanska ekonomin positivt, men var till 85 procent beroende av handeln med öst.
—Av de 8 miljoner ton socker som vi lyckades ta fram 1970 gick exempelvis 5 miljoner till östblocket.

När Sovjetunionen upplöstes 1989 mötte Kuba en svår ekonomisk period.
—Vi förlorade 75 procent av hela vår utrikeshandel. BNP föll kraftigt och en ekonomisk kris följde för hela det kubanska samhället och man brukar kalla de här åren för den svåra »specialperioden«.

Man försökte möta krisen med olika motåtgärder, men först 1994 började BNP öka, men bara med några enstaka procent om året.

Under de svåra åren passade USA på och skärpte ytterligare den blockad som president Kennedy redan 1962 utlyst. Redan 1991 stiftades Toricellilagen som var ett angrepp på sjöfart som anlöpte Kuba och 1996 antogs Helms-Burton som fått ny aktualitet under president Trump.

Trots dessa omständigheter kunde Kuba undan för undan organisera sin ekonomi bättre och hela dess struktur förändrades från att ha varit helt inriktad på varuproduktion av nickel, tobak, rom, socker m.m., för att gå över till hälso- och sjukvård och inte minst turismen som gav landet ökade inkomster.

Under de senaste fem åren har det kubanska parlamentet fastlagt ett strategiskt program med en långsiktig inriktning. Det handlar inte bara om att stå emot svårigheterna, utan även att kunna satsa på att utveckla sin ekonomi genom att öka och diversifiera sin produktion och man söker ersätta importen med egen tillverkning.

Kuba behöver såväl kapital som teknologi för sina investeringar för man har inte haft möjlighet att bygga upp egna kapitalfonder. Men det är inte vilka investeringar som helst. Det är ingen nyliberalism vi satsar på utan vi accepterar bara det som passar in och behövs för vår långsiktiga utveckling.

När vi tar in kapital utifrån har vi gjort s.k. joint inversions men som regel behåller vi majoriteten i företagen. Men lagen tillåter även att 100 procent av en investering kan vara helt privat.

Vi behöver en ökad effektivitet när det gäller all pengahantering, men president Trump har intensifierat förföljelsen och påtvingat banker och finansinstitut en rad restriktioner när det gäller transaktioner med Kuba.

Våra tillgångar när det gäller råvaror har utvecklats trots problemen. Vi har lyckats delvis att minska importen genom att ha en egen produktion och vi har under den nuvarande femårsperioden förhoppningar om att kunna minska importen ytterligare.

Samtidigt är vi medvetna om det stora gapet mellan export och import. 2016 hade vi ett underskott i varuhandeln men tjänstesektorn hjälpte upp och det handlade i stor utsträckning om turismen som ökat fortlöpande fram till nu.

Men vi behöver också öka våra investeringar med 20 procent men den nivån når vi inte upp till idag.

Den nya grundlagen ersätter den grundlag som togs 1976 under den period vi var knutna till östblocket. Vi har nu gått igenom en lång process av förändringar och gjort ett omfattande arbete i flera omgångar.

Ett tidigt utkast diskuterades över hela Kuba på arbetsplatser och i bostadsområden. Hela folket blev en »nationalförsamling« med över 7 miljoner deltagare. För att undvika missuppfattningar uppmanades att skicka in skriftliga ändringsförslag vilket hörsammades.

Det kubanska parlamentet utsåg en kommission som fångade in de mer än 600.000 förslag om att ändra texter, ta bort, ta med mer, medan en del av texten visade sig vara svår att förstå.

Resultatet blev ett nytt förslag med många förändringar jämfört med det första förslaget. Det nya förslag som skickades ut gick ut till en folkomröstning som 7,9 miljoner personer deltog i. Av dem sade 86,8

procent »ja« till den nya grundlagen och det är ett resultat som vi är både stolta och nöjda över.

Det är ett exempel på att den kubanska demokratin fungerar. Inget annat s.k. demokratiskt land skulle kunna göra det Kuba gjorde. Ingen av de som anklagar Kuba och agiterar om flerpartisystem kan visa på något bättre resultat. USA pratar stort, vitt och brett men har bara två partier som i stort sett är likadana politiskt, så frågan är — vad som är demokratiskt?

I den nya grundlagen fördelas ansvaret och funktionerna. Det handlar om tre nivåer: staten, kooperativen och en privat sektor. Staten övervakar den privata och kooperativa sektorn som uppfattas avlasta och komplettera den statliga ekonomin. Utländska investeringar kan gå in i olika företagsformer och de uppfattas som komplement viktiga för den kubanska ekonomin.

Grundlagen präglas av en tanke om decentralisering. Kuba går in i en ny situation. Kommunernas ställning kommer exempelvis att stärkas.

I oktober valde nationalförsamlingen Miguel Diaz Canel till president och vice presidentss blev Salvador Valdés Mesa vilket motsvarar en premiärministers funktioner, men innan året är slut ska också en premiärminister utses.

Antalet i det kubanska parlamentet kommer att minskas från 605 mandat till drygt 300.

Kuba har alltid varit utsatt för risken att inkorporeras i någon form av koloni, tidigare under Spanien men främst under USA som dominerade landet med bl.a president Thomas Jefferson som såg det nödvändigt att ta över landet.

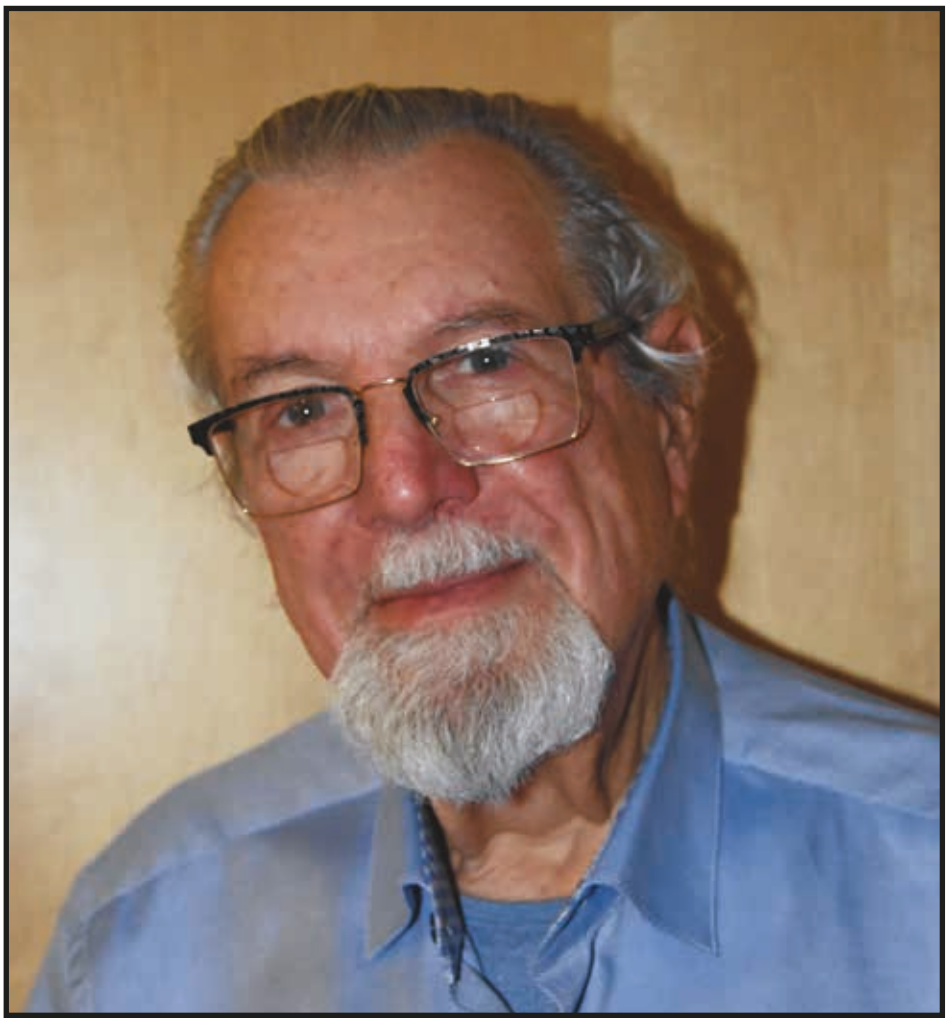

När den kubanska revolutionen segrade 1959 utsattes den direkt för olika former av påtryckningar. Och Kuba krävde tillbaka de pengar som bl.a. diktatorn Batista snodde med sig när han lämnade landet.

Under president Kennedy grundades blockaden som fortsatt till våra dagar och förvärrats av president Trump.

Enda undantaget har varit president Obama som insåg att Kubas regering var laglig och legitim och ville normalisera förbindelserna.

Han mötte Raul Castro och de hade ömsesidiga intressen av att få civiliserade relationer. Det handlade bl.a. om kampen mot drog– och människohandeln. Inom några områden kom ett samarbete till stånd, men det fanns djupa motsättningar som man inte kunde lösa.

När sedan Trump kom förkastade han allt som Obama lyckats uppnå. Han tog hem personalen från ambassaden i Havanna och försvårade för de som ville åka till Kuba. Man blev tvungen att åka från ett tredje land som exempelvis Mexico och så sent som i våras förbjöd Trump de nordamerikanska kryssningsfartygen att lägga till i Havanna. 3-4 båtar hade kommit till Havanna varje vecka med upp till 400.000 passagerare.

Från en lördag till måndagen därpå förlorade Kuba dessa besökare och många restauranger och caféer i Havanna förlorade sina kunder.

Kubas planering utgick från att turismen var en viktig inkomstkälla. Inkomsterna från ca 5,1 miljoner besökare om året gick i stöpet, men det var bara en del av Trumps nya angrepp mot Kuba.

Den tidigare Helms-Burton lagen aktiverades fullt ut och banker världen runt började förföljas, investerare drog öronen åt sig och övergav Kuba.

Importen av olja försökte Trump hindra genom att försvåra båttransporterna och straffa rederierna. Kuba behöver 8,5 mijoner ton, man har själva 3,5-4 miljoner ton och är beroende av oljan från Venezuela.

Det ledde till en svår situation på Kuba och under en period ransonerades oljan med dagliga avbrott på elförsörjningen.

Men kubanerna ger sig inte. Under 60 år av revolution har man upplevt värre svårigheter. Vi kommer dock inte att överge vår självständighet och vi uppskattar den internationella solidariteten som är väldigt viktig för oss.

När det gäller produktionen har Kuba en grundtanke att alla som vill och kan arbeta, ska arbeta. Ca 4,5 miljoner kubaner är i arbete och arbetslösheten begränsas till 1,7 procent. Vi har fler i arbete än vad som egentligen behövs, utan ser det som en fördel att hålla folk sysselsatta hellre än att de går utan sysselsättning.

Våra analyser utgår från att USAs aggression påverkar hela samhället. Våra egna tekniska och ekonomiska krav fungerar därför inte optimalt.

När det gäller jordbruket ligger mycket jord i träda. Under Sovjettiden växte jordbruket med 6–7 procent per år. Vi fick då egen tillverkning av gödningsmedel, vi importerade jordbruksmaskiner osv. Men när Sovjet föll rasade det mesta.

Vi gick in för att skapa mindre enheter både privata och kooperativ som erbjöds att bruka jorden. Idag administreras jorden till 30 procent av staten medan resten av andra aktörer, en form av decentralisering. Vi är medvetna om problemet att vi inte utnyttjar all jord men vår grunduppfattning är jorden måste återvinnas.

Den dubbla valutan, den lokala kubanska peson och den konvertibla peson, är ett problem som går tillbaka i tiden. Efter Sovjets fall gjordes en rad åtgärder för att få en mer flexibel ekonomi. Så länge vi var en del av Sovjetekonomin behövde vi aldrig några dollars och det var under en tid t.o.m. straffbart att inneha dollar.

Vi öppnade sen för internationell turism men med turismen kom det också in utländsk valuta så vi var tvungna att göra dollarn allmänt tillgänglig för att undvika en växande svart marknad.

Vi blev tvungna att tillåta dollar, så blev det två valutor. Peso cubano och US-dollar, med en växelkurs på 125 cubanos för en dollar. Det var ohållbart och därför blev vi tvungna att ersätta dollarn med en konvertibel peso för att slippa cirkulationen av dollars.

Den konvertibla peson fick ett värde motsvarande en dollar, medan den lokala valutan fick en växelkurs på 25 pesos per dollar.

Det är idag tillåtet med vilken valuta man vill och vi har »Casas de cambios« och kontoren »Cadeca« där man kan växla fritt.

Med två valutor har vi dock fått en rad andra problem varför vi nu diskuterar förändringar. Det är komplicerat att öka värdet av den lokala peson för det kan ge sociala återverkningar. Vi skulle kunna avskaffa den dubbla kursen. Eller som ett steg på vägen ändra växelkursen men det skulle innebär att många förlorar köpkraft. Det finns kommissioner analyserar på regeringsnivå.

De statligt anställda får sin lön dels i lokala pesos men de får även andra ersättningar. De som arbetar statligt inom turistsektorn får sin lön i CUP men om företaget går bra betalas även en andel i CUC. Det är inte en lön utan räknas som »stimulans« och den kan bli högre än grundlönen. De får sammantaget högre inkomster än andra och de får även dricks av turisterna.

Det här skapar sociala spänningar och man vet inte riktigt hur man ska göra. I år höjer man tillfälligt lönerna i CUP inom den offentliga sektorn. Lärare och andra i offentlig sektor fick i juli en ökning med 300–500 CUP till kanske 1.500 CUP, vilket är en betydande höjning. Det räknas heller inte som lön utan som en punktinsats.

En översyn är på gång även när det gäller priserna för att inte driva upp inflationen och motverka diversifieringen. Man har fått oroväckande signaler varför regeringen beslutat om, att inte bara höja priserna utan har infört ett tillfälligt prisstopp.

★

Fidel Vascos är intresserad av historia och blev imponerad av gravstenarna vid Anundshög i Västerås.

Skärpt USA-blockad mot Kuba

Det var i maj i år som USA skärpte sin ekonomiska blockad mot Kuba. Då aktiverades bland annat den så kallade avdelning III i Helms-Burton-lagen från 1996. Den delen av lagen drogs in av USA efter att EU hade stämt landet hos Världshandelsorganisationen WTO år 1997. Avdelning III gjorde det nämligen möjligt för USA-medborgare att i domstol i USA stämma utländska företag som gör eller har gjort affärer på Kuba med egendomar som nationaliserades av Kuba under revolutionens första år. I skrivande stund förbereds ett antal sådana stämningar, i första hand av exilkubaner i Miami.

USA har samtidigt trappat upp den direkta ekonomiska krigsföringen mot Kuba i flera omgångar. Sedan våren har Kuba haft svårt att kunna säkra importen av basvaror som vetemjöl och matolja.

Efter sommaren var det framför allt blockaden mot Kubas oljeimporter som har lett till periodvis mycket kännbara problem för Kubas befolkning.

En ny specialperiod?

Allt detta har på sina håll väckt minnen från den så kallade »specialperioden«, 1990-talets ekonomiska kris som drabbade Kuba efter att landet hade blivit av med sina viktigaste handelspartners Sovjet och övriga länder i östra Europa. Regeringen försäkrar dock att någon ny specialperiod inte är att befara. Även om man har tvingats genomföra åtgärder för att spara på bränsle och el, så är situationen faktiskt långt mindre dramatiskt än befarat.

Landets privata hushåll fick uppleva större elavbrott i början av hösten då USA lyckades skära av alla oljeleveranser till Kuba genom att hota med svartlistning av de fartyg som angjorde kubanska hamnar.

När dessa rader skrivs märks dock att livsmedelsförsörjningen fortfarande påverkas av den skärpta blockaden. I många statliga affärer gapar hela hyllrader tomma, i de statliga restaurangerna finns allt oftare bara en mycket begränsad meny.

De privata aktörerna verkar ha klarat försörjningskrisen bättre. För att undvika att dessa aktörer reagerar på försörjningskrisen (och sommarens stora lönehöjning för de statligt anställda) genom att chockhöja priserna har regeringen dock i augusti passat på att frysa priserna för en lång rad produkter.

Ett politiskt självmål för USA

USA:s blockad av oljeleveranserna till Kuba slog alltså hårt. Regeringen har också tvingats införa ett omfattande elsparprogram för att tackla oljebristen. Kubas elförsörjning är nämligen till över 80 procent beroende av importerade fossila bränslen.

Även om blockaden hittills i år har skadat Kuba väldigt mycket, så är upptrappningen av den ekonomiska krigsföringen politiskt sett snarare ett självmål för USA. Just nu är många kubaner mer förbannade på grannen i norr än på den egna regeringen.

Det var viktigt i sammanhanget att myndigheterna har varit öppna och informerat allmänheten i god tid om de problem som stundar på grund av den skärpta blockaden. Det har gjort att kubanerna har kunnat förbereda sig på exempelvis den akuta transport- och bränslekrisen under andra hälften av septembermånad.

Stöd från Kina och Ryssland

Sammanfattningsvis är situationen på Kuba för närvarande mycket svår. Men Kubas regering verkar ha läget under kontroll och det finns vissa positiva tecken. Till exempel har antalet turister från Ryssland ökat med imponerande 13,8 procent hittills i år.

Såväl Kina som Ryssland har lovat att investera i Kuba, bland annat med målet att göra Kubas jordbruk och industri mindre sårbara mot USA:s sanktioner.

Under sitt besök i Havanna i början av oktober meddelade Rysslands premiärminister Dmitrij Medvedev att Rysslands ska rusta upp Kubas järnvägsnät.

Till och med EU har markerat, om än milt, mot de skärpta USA-sanktionerna. I september enades EU-kommissionen och Kubas regering om att fördjupa samarbetet. Det befintliga samarbetsavtalet PDCA mellan EU och Kuba kan dock inte tillämpas helt ut, eftersom tre EU-medlemsländer fortfarande inte har ratificerat det. Ett av dessa är Sverige.

Henning Süssner Rubin

KUBA GENOM *Jans* KAMERA ÖGA

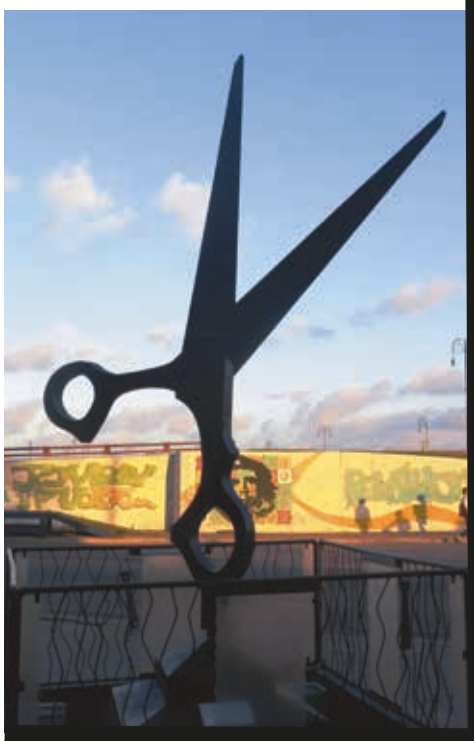

Jan Strömdahl har sett en hel del av Kuba genom kameraögat. Här visas ett axplock av hans samling Kuba-bilder.

Se också alla hans bilder i boken ***Kubas omställning till ekologisk hållbarhet*** som Svensk-Kubanska Föreningen gärna ser att ni använder i olika studieträffar, temamöten osv.

Den finns fortfarande på Svensk-Kubanska föreningen att beställa.

YO SOY FIDEL - arvet efter Fidel

Den 25:e november i år har det gått tre år sedan Fidel Castro gick bort. När jag var på Nordiska Brigden på Kuba över nyår 2018–2019 pratade vi mycket om arvet efter Fidel.

I gatubilden på Kuba kunde vi se en slogan som hade kommit till efter Fidels död: »Yo soy Fidel«. På svenska: »Jag är Fidel«.

Yoseti, en av de tre kubanska kvinnor som ledde brigaden, berättade om denna slogan och sa att varje kuban har en liten Fidel i sig, en upproriskhet och en »vi-känsla« som säger att vi kubaner må långt ifrån vara överens om allt som sker och om hur saker ska ske, men vi anser att på Kuba är det kubanerna själva som ska bestämma.

Att personer som Bolivar, Marti, Fidel, Chavez m.fl. får stå som förgrundsfigurer för historiska strider och epoker är helt enkelt för att de är produkter av folkliga strömningar.

Jag vill på inget sätt nedvärdera Carlos Pueblas underbara sång »Y en eso llego Fidel« som berättar om hur folket förtrycktes av USA och överklassen, men att då kom Fidel och gjorde slut på det roliga.

Riktigt så enkelt var det inte. Som vi vet var det inte faraonerna som byggde pyramiderna, och inte heller var det Fidel själv som gjorde revolution på Kuba. Det var det kubanska folket som gjorde det. Folket är motorn i historien.

Givetvis kan en individ komma att sätta sin personliga prägel på en historisk process och detta gjorde utan tvekan Fidel. Han blev en symbol, ett koncentrat, av det kubanska folkets kamp.

Yoseti berättade att Fidel med rätta räknas som 1900-talets stora son på Kuba, såsom Jose Marti var 1800-talets. Hon hoppades att en kvinna skulle bli 2000-talets stora dotter. Eller ska vi kanske hoppas på att framtiden mer framhäver folket än individer?

De som inte förstår den kubanska revolutionen trodde att Kuba skulle braka ihop den dag Fidel avgick som landets ledare. När inte det skedde så trodde samma personer att det skulle ske den dag Fidel dog. Då inte heller detta skedde antar jag att man idag skyller på att hans ande fortfarande vakar över folket.

Eller kanske det helt enkelt är så att den kubanska revolutionen är verkligt förankrad hos det kubanska folket, vilket t.o.m. CIA medger i interna dokument. I den utåtriktade propagandan framhärdar CIA givetvis att Kuba är en ondskefull diktatur utan folkligt stöd.

Att en människa sitter på presidentposten så länge som Fidel är ingalunda ett bevis på att ett land är en diktatur, lika lite som ständiga regeringsbyten är tecken på demokrati och folkmakt. Västmedia är som bekant väldigt glömsk när det passar och för att jämföra kan vi se Urho Kekkonen som var Finlands president 1956-1982. Man gjorde undantag i lagen för att han skulle kunna väljas om fler än två gånger.

Kekkonen var centerpartist och betraktades som en stabilitet i Finland vid denna tid och även det finska kommunistpartiet ställde sig bakom hans kandidatur. Detsamma kan sägas om USAs president Franklin D. Roosevelt som fick sitta fler än två perioder just för att han i det skedet ansågs som en stabilitet och hade folkligt stöd. Socialdemokraterna i Sverige har som bekant haft ett av västvärldens längsta regeringsinnehav och att man inte har det längre kan nog tillskrivas en politik som inte möter majoriteten av folkets behov.

Till och med en påläst journalist som den spanske Ignacio Ramonet, som intervjuade Fidel otaliga gånger och som skrivit den enda auktoriserade biografin över Fidel, faller i samma grop då han i nämnda biografi ständigt insinuerar att »du, Fidel, bestämde det och det«.

Fidel får åtskilliga gånger poängtera för Ramonet att han personligen inte bestämde nämnda saker utan att nationalförsamlingen beslutade. Fidel påpekade att givetvis hade han med sin åsikt, med all sin erfarenhet och den auktoritet det gav, ofta en stor inverkan men att han ingalunda kunde bestämma saker själv. »Jag är slav under folket« brukade Fidel skämtsamt säga.

I boken får man också tydligt bilden av att Fidel många gånger ville göra förändringar fortare, varav flera långt senare genomfördes, men att den demokratiska processen på Kuba tog sin tid och att verk-

lig demokrati måste få ta sin tid. Många kubaner klagar gärna på att beslut och förändringar tar lång tid på Kuba, och säkert skulle många beslutsprocesser kunna snabbas upp, men mycket landar ändå i att beslut som ska genomföras först måste vara beslutade av och förankrade hos folket.

Yoseti beskrev den kubanska folkmakten på ett talande sätt när hon drog paralleller till »de gula västarnas« kamp i Frankrike som uppstod som en direkt reaktion på den franska regeringens förslag att utan diskussion försöka införa stora försämringar för folket.

Yoseti berättade att anledningen till att dylika skärmytslingar inte syns på Kuba är att kubanerna är medvetna om kommande förändringar och att dessa diskuterats innan. Ingalunda betyder det att kubanerna är nöjda med alla förändringar, men de är alltid grundligt informerade om vad som komma skall.

I samband med att Nordiska Brigaden reste till Santiago de Cuba så besökte vi Fidels grav. Jag har besökt många gravar över framstående historiska kvinnor och män. Ofta har jag tyckt att gravarna varit överdrivet svulstiga. Fidels grav däremot bestod av ett stort stenblock med endast namnet Fidel inskrivet. Jag gråter sällan (endast min fru kan få mig till det) men jag ska erkänna att vid Fidels grav så kunde jag inte hålla bort tårarna. Under min livstid så anser jag Fidel vara den ledare som bäst, och med mest ryggrad, har företrätt sitt folk. En sann landsfader i den bästa av bemärkelser. Detta fick jag, med gråten i halsen, säga i kubansk TV som påpassligt passade på att intervjua mig efter att jag lagt ned en ros vid Fidels grav och fått säga: Tack, kamrat!

OSKAR WIGREN

Nyheter i korthet

Lula da Silva fri efter ny domstolsprövning

Den högsta domstolen i Brasilien upphävde domen i lägre instans och frigav den förre presidenten Luiz Inácio Lula da Silva. Man anser att fängslandet av Lula kan inte verkställas förrän alla möjligheter till överklaganden tillvaratagits.

Lula hade suttit fängslad under 579 dar som ett resultat av en rättsprocess som nu ifrågasatts för dess oegentligheter. Han har inte begått något brott utan är offer för att lagen använts som ett strategiskt instrument i en politisk förföljelse, säger hans advokater.

Högsta domstolens beslut hjälper inte bara Lula utan även ca 5.000 andra dömda som inte fått möjlighet att klara ut rättegångsprocessen. De kan nu kräva egna prövningar för att försöka få sin frihet.

Lula är nu aktiv igen och reagerade starkt på statskuppen i Bolivia. Det är beklagligt att den ekonomiska eliten i Latinamerika inte kan leva med en demokrati som omfattar även de fattigaste i samhället.

Free Assange. No U.S. extradition!

Frige Assange. Ingen utvisning till USA!
Julian Assange är fängslad men ingen vet vad som händer. Kommer han att friges? Kommer han att få någon rättvis rättegång? Protesterna i Stockholm fortsätter.

Kuba skyddar korallerna, hajar och rockor

Korallreven och fisket utanför Kubas kust ska skyddas och Kuba har infört radikala förändringar i fiskelagarna. Förhoppningen är att man ska kunna samarbeta med USA för att skydda en gemensam del av oceanen. Trots att USA:s nuvarande politik frusit ner relationen mellan länderna, lever hoppet vidare.

Det är första gången som det i en lagtext slås fast att det är nödvändigt med vetenskapliga undersökningar, vilket gör att Kuba behöver spjutspetsteknologi från USA.

—Om vi inte försöker få till ett samarbete kan vi inte få en komplett bild, säger Jorge Angulo Valdes, kubansk marinbiolog vid Floridas universitet.

Vetenskapen om oceanerna bör fortsätta att utvecklas trots politiska påtryckningar. Trump gör allt han kan för att stänga dörrarna till samarbete. Kuba gör allt vad man kan för att underlätta att hålla dessa portar öppna.

—Samarbetet är lika viktigt för USA som för Kuba, säger Valdes. De två länderna skiljs åt av bara 180 km. I de kubanska vattnen leker många fiskarter som är viktiga kommersiellt i USA.

Det är också viktigt att vidmakthålla ett hälsosamt antal av t.ex. attraktiva arter för sportfiske i Florida. Det är avhängigt av skyddet av arterna i kubanska vatten där de leker, tillägger Valdes.

—De nya bestämmelserna är en följd av den första översynen av fiskelagarna på mer än 20 år och ett viktigt steg i arbetet att bevara några av de viktigaste marina ekosystem i världen, säger Dan Whittle, chef för Caribe del Fondo i USA.

Han har arbetat med Kuba i bevarandet av ett hållbart fiske och flera gånger förhandlat om miljöregler av stor vikt med USA.

Trots att Kuba har några av de bäst bevarade ekosystemen i världen har landet upplevt en minskning av fiskemängderna, inklusive de viktigaste för kommersiellt bruk.

Jorge Angulo Valdes säger, att det går inte bra för de marina resurserna, närmare 80 procent befinner sig i kritiskt tillstånd. Den gamla lagen täcker inte in den privata sektorn och det fungerade inte.

De nya lagarna syftar till att bromsa olagligt fiske, återställa fiskepopulationerna och skydda småskaligt fiske. Det sker med allt större användning av data som låter fiskarna värdera de mest sårbara arterna, inklusive vetenskapliga data om specifika populationer som är sparsamt förekommande.

Lagarna skiljer också på sport- och fritidsfiske och sätter de som fiskar under tillsyn av Livsmedelsministeriet Minal.

En nyckelfråga är de licenser som utfärdas till den privata sektorn för kommersiellt fiske. Det inleddes 2009 för att öka tillgången på livsmedel från havet och för att skapa arbetstillfällen.

För närvarande finns ca 18.000 kommersiella fiskare i den privata sektorn som arbetar från fler än 160 fiskehamnar för att förse de statliga marknaderna med livsmedel.

Efter att den tidigare USA-administrationen börjat normalisera relationerna med Kuba 2014, undertecknade länderna historiska miljöavtal 2017, kort innan Trump tillträdde. Man ingick avtal om att gemensamt förebygga och rena oljeutsläpp i Mexikanska Golfen.

Trump skärpte den ekonomiska blockaden mot ön och införde omfattande restriktioner för resor trots flera år med ökande antal resande från USA till Kuba.

I maj sade nyhetsbyrån AP att begränsningarna hade börjat försvåra det vetenskapliga samarbetet och informerade om att Patricia Gonzalez, chef för Marinbiologin vid Havannas Universitet, fick allt svårare med att få visum till USA, och att deras kollegor i USA var bekymrade över att råka ut för repressalier när de återvände från Kuba till USA.

—Under Trump har ONG som en icke-statlig organisation, fortsatt sina undersökningar med vetenskapsmän från Kuba och USA, men det går långsammare, mer under radarn efter fler nedskärningar.

Den tidigare isoleringen av Kuba var en faktor i bevarandet av dess imponerande korallrev, inklusive de berömda »Jardines de la Reina«, en nationalpark som täcker mer än 2.200 kvadratkilometer.

—Också före den nya lagen hade Kuba bland de mest framgångsrika strategierna i världen för att bevara naturrikedomarna, säger Valerie Miller från Miljöfonden.

Kuba hade uppmärksammat klimatförändringarna flera år före många andra och de höll sig i spetsen för strategier för miljöskydd. Landet har korallrev som är extremt friska och har en av de största biologiska mångfalderna i världen.

—Reformerna är övergripande för kubanerna, men de är också ett viktigt steg i de internationella ansträngningarna för att bevara några av de viktigaste korallreven och marina arterna som hajar, rockor och andra.

★

Hur kommer det sig att sex miljoner gratis ögonoperationer inte är någon nyhet?

2005 undertecknade Fidel Castro och Hugo Chávez ett avtal där de förband sig att i hela Latinamerika gratis ögonoperera fattiga människor i det som kallas Operation Mirakel (Operación Milagro).

Det har nu gått 14 år sedan dess och resultaten är häpnadsväckande: Sex miljoner människor på kontinenten har opererats och då är Kuba ej medräknat. Majoriteten av dem har opererats av kubansk personal. Venezuela har bistått med ekonomiska resurser.

Tre miljoner har opererats i Venezuela, 700.000 i Bolivia, 171.000 i Nicaragua, 136.000 i Guatemala, 61.000 i Brasilien. Tiotusentals i Argentina, Mexiko, Peru, Colombia, etc.

Men om detta fantastiska solidaritetsarbete får vi inga reportage, nyheter, artiklar eller ledare i svensk media. Det är total tystnad i de bolagsstyrda medierna.

Hur kommer det sig? En orsak är klass. Operation Mirakel hjälper de fattigaste i dessa länder. Och det stör naturligtvis den medicinska eliten och de privata hälsovårdsföretagen.

Och de stora medierna och är i sin tur megafoner för och försvarar sina egna intressen och det rådande samhälle som gynnar dem.

Vad gör Aftonbladet? Har Flamman skrivit någonting om detta? Och överhuvudtaget, skriver medierna nånting om Kuba och Venezuela med mindre än att president Trump yttrat någonting.

Finns det någon pressfrihet?! Varför kan inte 6 miljoner ögonoperationer vara en intressant nyhet?

Om de före detta sovjetiska missilbaserna på Kuba som kulturarvsresurser – av Håkan Karlsson, professor och Anders Gustavsson docent, båda vid Institutionen för historiska studier vid Göteborgs universitet

Från världskris till lokal utveckling

Den här redogörelsen visar att det går att komplettera historien om Oktoberkrisen med berättelser underifrån, med minnen från de människor som upplevde krisen på plats på den kubanska landsbygden.Detta kubanska perspektivet på krisen är unikt och arbetet med kulturarvet från krisen kan återbrukas och användas för en nutida lokal och socialt hållbar utveckling.

I oktober 1962 befann sig världen på randen till ett kärnvapenkrig (Oktoberkrisen). Bakgrunden står primärt att finna i USA:s strävan efter att kullkasta den kubanska revolutionen, och mer specifikt i det kontrarevolutionära invasionsförsök som ägde rum vid Grisbukten i april 1961. Invasionen slogs snabbt tillbaka och operationen var ett militärt och politiskt misslyckande för USA.

Nödvändigheten av att försvara revolutionen mot nya militära attacker, samt Sovjetunionens önskan att förstärka sin militära position i regionen resulterade i ett militärt avtal mellan Kuba och Sovjetunionen i maj 1962, vilket bland annat omfattade installationen av kärnvapenbärande medel- och långdistansmissiler på nio platser på Kuba.

Amerikanskt spaningsflyg upptäckte dessa missilinstallationer den 14 oktober och det utlöste krisen. USA hade långt gångna planer på ett flyganfall följt av en militär invasion av Kuba, men krisen kom att lösas genom en flottblockad av Kuba och genom diplomatiska förhandlingar mellan USA och Sovjetunionen, förhandlingar där inga representanter för den kubanska regeringen deltog. I linje med överenskommelsen skeppade Sovjetunionen tillbaka kärnvapenmissilerna under november 1962.

Oktoberkrisens övergripande nivå och dess militärstrategiska betydelse under det kalla kriget har beforskats i detalj av historikerna. Samtidigt har kulturarvet från de före detta sovjetiska missilbaserna, i form av materiella lämningar och immateriella minnen och berättelser hos de personer som bott/bor i närheten av baserna, negligerats och drunknat i det ständiga upprepandet av krisens övergripande händelseförlopp.

Krisen har också varit underkommunicerad på Kuba trots att kärnvapenmissilerna var placerade på kubansk mark och trots att Kuba utgjorde krisens centrum. Detta var primärt som en konsekvens av att den kubanska ledningen, och inte minst Fidel Castro, under decennier kände sig svikna av Sovjetunionens ensidiga beslut att bryta det militära avtalet och frakta tillbaka kärnvapenmissilerna.

Det förhållandet ändras dock för närvarande då det finns ett nyvaknat intresse för krisen och dess lämningar från de lokala antikvariska myndigheterna.

En historia underifrån: Under de senaste 15 åren har kubanska historiker, antropologer och arkeolo-ger tillsammans med svenska arkeologer, inom ramarna för ett gemensamt vetenskapligt projekt samlat in och bearbetat lämningar från krisen. Med andra ord, materiella lämningar, och immateriella minnen och berättelser från ett antal av de platser på Kuba där de sovjetiska kärnvapnen var utplacerade under krisen.

Det mångvetenskapliga arbetet har koncentrerats på dokumentation och insamlande av materiella lämningar, minnen och berättelser på de före detta kärnvapenbaserna och hos människor boende på landsbygden som omger desamma.

Utgångspunkten har varit enkel; vad finns kvar idag av missilkrisen och av de platser där den utspelade sig – i marken och i människors minnen? Kan materiella lämningar och människors minnen komplettera den övergripande berättelsen om krisen?

Projektets arbete har koncentrerats till de före detta baserna vid Santa Cruz de los Pinos och El Pitirre i regionerna Artemisa och Pinar del Río på västra Kuba, samtidigt som samtliga nio baser har fotodokumenterats.

Vid Santa Cruz de los Pinos och El Pitirre har inventeringar, dokumentation, intervjuer och arkeologiska undersökningar genomförts tillsammans med lokalbefolkningen.

Museet i San Cristóbal har satt upp informationsskyltar i anslutning till synliga lämningar vid den före detta sovjetiska missilbasen vid Santa Cruz de los Pinos. Foto: Håkan Karlsson

Arbetet har varit framgångsrikt och bidragit med kunskap om den exakta placeringen av olika materiella strukturer på platserna, om återanvändning av material från baserna i lokalsamhällena, samt om människors minnen och berättelser om sina upplevelser av krisen och av de sovjetiska soldaterna.

På ett generellt plan har projektet således bidragit med en mänsklig »historia underifrån« som har kompletterat den övergripande berättelsen om krisen. Ett annat direkt resultat av detta arbete har också varit att den före detta missilbasen vid Santa Cruz de los Pinos nu betraktas som ett viktigt lokalt, nationellt och internationellt kulturarv av den lokala kulturarvsförvaltningen och regionmuseet i San Cristóbal och det finns planer för att utveckla denna plats till ett fredsmonument som kan gagna exempelvis utbildning och turism, likväl som den lokala ekonomiska utvecklingen.

★

Lästips

Karlsson, H., Burström, M. & Gustafsson, A. (2017) Los rastros de una crisis mundial. Descubrimientos arqueológicos y antropoólogicos de las antiguas bases de misiles nucleares soviéticos en Cuba. Bricoleur Press/Institutionen för Historiska studier, GU, Göteborg.

Karlsson, H. & Diez Acosta, T. (2019) The Missile Crisis from a Cuban Perspective. Historical, archaeological and anthropological reflections. Routledge: London & New York.

Karlsson, H. (2017) La Crisis de Octubre detrás de la narrativa dominante. JAS Arqueología S.L.U.: Madrid.

Gustafsson, A., Iglesias Camargo, J., Karlsson, H. & Miranda G. M. (2017) Material Histories of the Missile Crisis (1962) Cuban examples of a Soviet nuclear missile hangar and US Marston Mats. Journal of Contemporary archaeology, Vol. 4:1. Pp. 39-58.

Kuba börjar marknadsföra lungcancervaccin

I förra numret av Tidskriften Kuba rapporterade vi att den kubanska medicinen Heberprot-P skulle marknadsföras i bl.a. Mongoliet. Nu har Kubas Center för Molekulär Immonologi, CIM, börjat marknadsföra och sälja sitt CIMAvax lungcancervaccin på den internationella marknaden.

Vaccinet är avsett för patienter med betydande lungcancertumörer i avancerade stadier. Det finns tillgängligt i Paraguay, Colombia, Argentina, Kazakstan och Bosnien-Herzegovina.

Förutom dessa länder säger kubanska statliga medier att det har två patent. Ett av dessa är tillgängligt i 80 länder fram till 2028 och tillåter dessa länder att marknadsföra vaccinet men inte att tillverka eller modifiera det.

I Kuba är vaccinet gratis tillgängligt för patienter. 2018 startade det första Kuba-USA joint-venture företaget någonsin när New York baserade Roswell Park Cancer Institute och CIM påbörjade forskning och utveckling av nya cancermediciner.

Cuba Central Team 190712

Kuba hyllar den bortgångna Alicia Alonso – men vem var hon?

Alicia Alonso var en legend redan under sin livstid. Hon blev tidigt känd inom den klassiska dansen, men avled nyligen i Kuba i en ålder av 98 år. Det har berört stora delar av världen och särskilt hennes hemland.

Den berömda dansösen hade en okuvlig karaktär och en vilja av järn. Hon slutade inte att dansa fastän hon blev blind och var in i det sista direktör för det kubanska balettkompaniet.

Alicia Alonso blev berömd för sina tolkningar i rollen som Giselle i en romantisk balett, och i en annan som Carmen baserad på operan med samma namn.

Första gången hon stod på scen var 1931 och var då bara elva år. Hon fortsatte att dansa och som ung rekryterades hon till New York där hon var verksam fram till andra världskriget.

Redan i 20-årsåldern fick hon problem med synen och blev med tiden mer eller mindre blind. Hon fortsatte ändå att dansa med flera världsturnéer bland annat som en av de första västerländska dansare som besökte Sovjetunionen.

Hon återvände till Kuba och startade ett eget balettkompani 1948. Efter revolutionen blev hon chef för Kubas nationalbalett och som dess ledare sökte man göra balettkonsten känd över hela landet. Man uppträdde på fabriker, på landet och i militäranläggningar. Revolutionen hade som mål att göra olika konstarter tillgängliga för folket och man ser fortfarande till att biljettpriserna är låga.

Nu har Alicia Alonso somnat in och hennes kista stod ett antal dagar på i den stora teatern i Havanna (El Gran Teatro de la Habana).

Kistan vaktades av pionjärer från den Nationella Balettskolan (Ballet Nacional de Cuba). Den var täckt av den kubanska flaggan med ett vitt flor och många blommor i samma färg.

Trots att ingen nationalsorg utlysts var medkänslan tydlig. Hundratals personer stod i kö i väntan på sin tur att visa sin respekt och högaktning för den »prima ballerina assoluta«.

Människor i olika generationer framförde sina hyllningar, några kom med blommor, medan andra kysste sina händer innan de berörde kistan.

Från hela världen kom det kondoleanser medan Kubas president, Miguel Díaz-Canel, och Raúl Castro, i morgontimmarna efter hennes död skickade massor av blommor som ett tecken på medkänsla och respekt.

Alicia Alonso har nu begravts i kyrkogården Colon i Havanna. ★

Che Guevara, Kuba och Palestina

Ett något förkortat referat av ett tal som en palestinsk kamrat höll vid vårt gemensamma möte i Västerås inför Che Guevaras minnesdag i oktober.

Före 1947 fanns det ingen stat som hette Israel utan det var Palestina och utifrån ordet Falastin kan man gå tillbaka till Kanaans civilisation, alltså 3.000 år före Jesus Kristus.

Den israeliska invandringen till Palestina hade i viss utsträckning pågått före 1948. Men efter andra världskriget, med stöd i FN, agerade kolonialmakter som Storbritannien, Frankrike och senare USA, och överlämnade Palestina till israeliska invandrare som kom från Tyskland, Polen, Ryssland, Ungern m.fl.

Den palestinska befolkningen såg det som en ockupation av Palestina och det innebar ett starkt tryck mot vårt folk som tvingades emigrera från Palestina.

En rad massakrer på palestinier begicks och en av de mer kända är massakrern på palestinska flyktingar i Sabra och Shatila under Ariel Sharons befäl.

Israel driver fortlöpande en rasistisk uppvigling mot palestinierna och Israels förtryck med tortyr, våld och aggression mot palestinierna har ökat. Antalet judiska olagliga bosättningar ökar istället för att minska enligt internationella krafter och överenskommelser.

Israel och Palestina har fortlöpande funnits med i den internationella debatten. President Trump försökte göra Jerusalem mer judiskt men misslyckades. Han föreslog att sälja Palestina men denna »århundradets affär« misslyckades.

Motståndsrörelsen i Palestina är starkare idag än någonsin och har orsakat israeliska armén många nederlag 2008-2009, 2012, 2014 samt 2018. Den mötte sitt största nederlag 2006 i södra Libanon.

Vårt långsiktiga mål är att avlägsna den israeliska ockupationen.

Frihetskämpen Che Guevara besökte Egypten och president Nasser 1959 och även 1965. Han var imponerad av Nassers jordbruksprojekt samt hans motstånd mot den aggression som Israel, Frankrike och Storbritannien förde.

Che Guevara besökte flyklingläget Albreige i Gaza 1959 och träffade Kasem Al Farra och Abdullah Abou-Setta. De visade Che Guevara runt och beskrev att flyklingläger ts boende led av fattigdom.

Che svarade med att ni har ett större problem och det är ockupationen av Palestina som måste avlägsnas. Ni måste ha träningsläger för soldater, industri för vapentillverkning och mobiliseringscenter för att ni skall kunna befria Palestina. Che erbjöd sig att skaffa vapen till palestinier.

Kuba röstade nej till att dela Palestina redan 1947. Kuba har alltid haft en unik syn, med stöd och beslut till Palestinas favör.

Relationerna och stödet trappades upp när Batistas regering föll och revolutionens regering uppstod 1959 med president Castro som ledare.

Kuba fördömde i juni 1967 den israeliska aggressionen mot palestinierna och krävde att Israel drar sig tillbaka.

Kuba deklarerade 1970 att palestinska folket har rätten till självbestämmande samt rätt att bekämpa den israeliska ockupationen med alla medel enligt internationell lag.

1972 gav Fidel order om att stänga det israeliska kulturella kontoret i Havana på grund av dess sionistiska uppvigling och propaganda.

I september 1973 beslutade president Castro att avbryta alla diplomatiska förbindelse med Israel.

President Arafat besökte Kuba i november 1974 och träffade president Fidel. Ett PLO-kontor öppnades i Havana och relationerna har stärkts fram tills idag.

Sammanfattningsvis har Kuba spelat en nyckelroll i Latinamerika och världen runt för den palestinska saken.

Tack Kuba och tack Latin Amerika!

★

Sluta plåga kubanerna!

KD, med den ökände Lars Adaktusson i spetsen, i förening med den så kallade människorättsorganisationen »Civil Rights Defenders« har i de flesta medier (som de, i motsats till oss, verkar ha fri tillgång till) under hösten argumenterat för att Sverige inte ska skriva under det avtal som EU ingått med Kuba.

En överväldigande majoritet av regeringarna inom EU vill gå ifrån sin misslyckade politik av isolering och främjande av dissidentgrupper i Kuba till att normalisera förbindelserna med ö-riket.

Förutom Sverige är det bara Holland och Litauen som ännu inte undertecknat avtalet.

EU:s hittillsvarande diskriminerande hållning har enbart gällt Kuba. Den tillämpas inte mot regeringar som begår våldsamt mycket grövre brott mot mänskliga rättigheter än vad Kuba gör. Till exempel Colombia, Brasilien, Haiti, Honduras, Guatemala och Chile, för att ta några ur högen. Om dessa länder, med polisbrutalitet, utomrättsliga avrättningar, tortyr och »försvinnanden« har KD och CRD inget att säga.

Adaktusson fantiserar om »20.000 politiska fångar«, en så grov lögn att inte ens CIA påstått något sådant. Samma med hans påståenden om Kubas roll i Venezuela. De är helt gripna ur luften. Det Kuba gör är att ge hälsovård till eftersatta områden där befolkningen aldrig tidigare sett en läkare.

KD:s kampanj kommer i ett läge där USA-administrationen, efter ett kort töväder under Obama, skärpt sanktionerna mot Kuba till en aldrig tidigare skådad nivå.

USA använder sin makt för att strypa oljeleveranser till Kuba. Kryssningsfartyg förbjuds angöra ön. Banker som gör transaktioner med Kuba bötfälls med mångmiljonbelopp. Ön får inga krediter på den internationella valutamarknaden. Investerare hotas och skräms bort. Landets handel hindras, också importen av livsnödvändiga mediciner och medicinsk utrustning stoppas.

Detta är bara några exempel på en omfattande lagstiftning i USA som syftar till att »framkalla svält och desperation« bland kubanerna. Blockaden är långt ifrån en fråga enbart mellan Kuba och USA, utan rör alla länder och företag. Det är en kollektiv bestraffning av ett helt folk som pågått i snart 60 år.

FN:s Generalförsamling beslutade helt nyligen att för 28:e gången så gott som enhälligt fördöma detta brott mot FN-stadgan och internationell rätt.

Om Sverige gör det KD/CRD lobbar för, innebär det ytterligare plågor för kubanerna i deras dagliga liv. På inget sätt förbättrar bestraffning de mänskliga rättigheterna. Tvärtom, det får kubanerna att sluta leden, vilket visas av historien och vilket president Obama insåg. Det största brottet mot de mänskliga rättigheterna som drabbar Kuba är blockaden (och USA:s tortyrläger i Guantanámo).

Av väldigt uppenbara skäl har KD/CRD:s inställning och blockaden inget stöd av vanliga kubaner. Men det finns några små grupper i Kuba som vill ha fortsatta sanktioner. De åker i skytteltrafik mellan Miami, Madrid och Stockholm. De tar emot 22 miljoner dollar om året av USA, enligt USA:s UD.

De drabbas inte av blockaden, tvärtom lever de på fientligheten mot Kuba. De har, enligt läckta Wikileaksdokument från USA:s egna diplomater, inget stöd i det kubanska samhället. Men det är dessa KD/CRD vill få oss att tro representerar kubanerna. Inget kan vara mer felaktigt.

Samarbeta med Kuba, det tjänar både svenskar och kubaner på!

Zoltan Tiroler

medicuba europa

Mediciner för Kuba pg 23 57 15-0 eller Swish 123 182 37 72

Till försvar för det revolutionära Kuba! Kuba, solidaritetens ö!

Kubas hälsobistånd: slaveri eller föredöme?

Den anti-kubanska propagandan gör allt för att svartmåla Kuba, även den avancerade hälsovården som alla kubaner har tillgång till gratis. Vi tar i detta nummer upp tre notiser. En om att Kuba börjat marknadsföra sitt lungcancervaccin - se sid 23! En annan tar upp Kubas internationella hälsobistånd, ett bistånd utan motstycke. Och även en artikel om avancerad hjärnkirurgi.

Kuba står ensamt för en tredjedel av allt hälsobistånd i världen! 2018 hade landet 36.000 biståndsarbetare i 67 länder.

En episk demonstration av solidaritet. Nedtystat eller manipulerat. Var är massmedias objektivitet? BBC skryter med sin »mångsidighet« men på sin spanskspråkiga websida har de på senare tid publicerat tre artiklar. Två av dem gav röst till fem kubanska läkare som övergett sitt arbete i Venezuela och Brasilien.

Den tredje var en intervju med en läkare som var stolt över det kubanska samarbetet med andra länder.

Vi har heller inte kunnat läsa på BBC eller andra medier, att den kanadensiska NGO:n »Help Fight Ebola« nyligen tilldelat Kuba priset »Mänsklighetens vänner i Africa (Friends of Africa Humanity Award), för arbetet att bekämpa ebolan.

Däremot kan vi läsa att de kubanska medicinska insatserna är »vinstinbringande program« för den kubanska regeringen eller att de är en »ekonomisk livboj för regimen«.

Det är exakt det argumentet som USA:s regering använder för att inkludera Kuba i sin lista över länder som sysslar med »trafficking«. USA hävdar att biståndsarbetarna är tvångsarbetare, ja, till och med i »slaveri« i händerna på regeringen.

Varken Trump, BBC eller andra bolagsmedier nämner är att i majoriteten av de 67 länder där Kuba arbetar betalar eman inte ett enda öre för biståndet.

I enbart 27 av länderna ges någon typ av ersättning. Och vad går pengarna till? En del går till att upprätthålla biståndsinsatserna, en del går till inkomster för personal och deras familjer och en del går till att finansiera hela det kubanska hälsovårdssystemet. Inte en enda dollar går till något annat.

Inte heller får vi läsa någonstans att FN:s speciellt ansvariga för människohandel, Maria Grazia Giammarinaro, 2017 lyckönskade Kuba för dess »utmärkta rutiner« och »den kubanska statens politiska vilja för att bekämpa människohandel, med en stark inriktning på prevention.«

Och att USA är ett av de länder som har störst problem med trafficking av barn, flickor och kvinnor, framförallt immigranter.

Det allvarliga är inte att en regering som styrs av miljonärer och galna militarister försöker smutskasta de kubanska insatserna. Det oförlåtliga är att medier med stor genomslagskraft samarbetar med deras lögner och att de för allmänheten döljer ett beundransvärt exempel på solidaritet som tusentals kubanska hälsovårdsarbetare utför i hela världen.

Cubainformacion 190704

Ny metod för hjärnkirurgi i Kuba

En 29-årig hjärnkirurg presenterade en ny metod för att avlägsna en tumör utan att skada några vitala delar av hjärnan. Det var första gången som denna metod användes i Kuba.

Den nyskapande kirurgin utfördes av ett multidisciplinärt team på 11 experter under ledning av neurokirurgen Lianet Sánchez Leyva, 29 år. Hon har med framgång gjort en karta över språkfunktionerna i hjärnan med patienten vid medvetande vid Neurokirurgiska Institutionen i Havanna.

Operationen, som varade nio timmar, lyckades få ut hela tumören som inte upptog den del av hjärnan som behövs för språkförståelse och tal, berättade Leyva senare för den kubanska Radio Rebelde.

Den tillämpade metoden innefattar en tid under vilken patienten väcks upp från bedövningen för att kunna påbörja stimulans av talcentrat.

—Vi ställde olika frågor beroende på vilken del i hjärnan vi berörde, vi gav patienten olika uppgifter som matematiska övningar, sätta namn på objekt, förklara dess funktioner, känna igen ansikten, och avgöra vilken typ av musik som spelades. Om vi fullständigt hade tagit bort skadan hade patienten tappat förmågan att förstå och tala, berättar läkaren.

Efter tre veckor visar patienten inga tecken på att operationen skulle ha påverkat språkförståelse eller talförmåga.

Ciber Cuba 190608

Kubas energi- & klimatpolitik

Kuba är ett land som redan märker av den globala uppvärmningen, som starkt påverkar klimatet i Karibien. Ön hotas också på längre sikt av potentiellt stigande havsnivåer. Regeringen förbereder sig för stigande vattennivåer genom att investera i mangroveodlingar vid kustnära områden och planerar bland annat för stora byggprojekt som ska skydda landets huvudstad Havanna från översvämningar.

Vid första ögonkastet ter sig det socialistiska landets egna insatser för klimatet rätt så blygsamma. Över 80 procent av landets elproduktion kommer exempelvis fortfarande från ålderstigna sovjetiska oljekraftverk. Öns vägar domineras av gamla dieselfordon.

Trots detta hör Kuba till de åtta länder i världen som, enligt en rapport från en rapport från »Global Footprint Network«, har världens mest hållbara nationella ekonomier. Till skillnad från många andra u-länder vars befolkning också lämnar små ekologiska fottryck på grund av utbredd fattigdom, går det i Kubas fall hand i hand med »en mycket hög grad av mänsklig utveckling«. Kuba betecknades därför som en förebild för hållbar utveckling av FN:s representant i landet, Consuelo Vidal-Bruce.

Redan på 1990-talet tvingades Kuba föra en politik som gick ut på att spara på el och råvaror. Det skedde under den så kallade »specialperioden«, då landet drabbades av en stor ekonomisk kris i samband med Sovjetunionens sammanbrott. Landet tvingades ställa om sin produktion och minska sin förbrukning. Även om Kubas elproduktion fortfarande är beroende av fossila bränslen är Kubas totala elförbrukning relativt låg.

Och även om 1990-talets ekonomiska kris är historia, så slår USA:s allt hårdare ekonomiska blockad fortsatt hårt mot Kubas möjligheter att importera varor. Blockaden bidrar alltjämt till att såväl privata konsumenter som staten och de statliga bolagen tvingas se över sin konsumtion.

Redan år 2006 utropade ingen mindre än Fidel Castro en »energirevolution« som gick ut på att radikalt minska energiförbrukningen i landet. Inom ramarna för denna revolution »von oben« byttes inom bara några månader samtliga gamla glödlampor på ön ut mot lågenergilampor med hjälp av målinriktade statliga investeringar. Hushållens gamla energislukande kylskåp från tiden före revolutionen år 1959 byttes mot nya, energisnåla kylskåp genom ett gigantiskt statligt bytesprogram. Via statliga lån utan räntor kunde konsumenterna också få nya kinesiska riskokare som skulle minska elförbrukningen i samband med tilllagningen av Kubas viktigaste basmaträtt ris med bönor. Allt detta för att minska elförbrukningen och på så sätt undvika strömavbrott.

Det infördes också nya elpristaxor som subventionerade genomsnittshushållets elräkningar, samtidigt som elpriset för storförbrukare av el ökade avsevärt — något som ledde bland annat till att de privata företag som hyr ut rum till turister fick anledning att byta ut gamla, energislukande luftkonditioneringsapparater till nyare, mer energisnåla modeller.

Under energirevolutionskampanjen decentraliserades också landets elproduktion för att minska beroendet av de gamla, ineffektiva kraftverken från Sovjettiden. År 2014 fattades beslut om att bygga 19 nya bioelektriska kraftstationer runtom i landet för att öka andelen förnybara energikällor i landet.

Kubas ekonomiska problem under den så kallade »specialperioden« det vill säga krisåren under 1990-talet, ledde dessutom till en del nödlösningar som med tiden visade sig varit mycket gynnsamma för miljön. Frukt och grönt produceras i regel lokalt i Kuba, och under specialperioden startades många kvartersodlingar (organopónicos) för att kunna förse invånarna i städerna med färska grönsaker.

Kubas sophantering behöver visserligen utvecklas på många sätt, men det kubanska samhället är på grund av svårigheten att komma över importvaror i relativ stor utsträckning ändå en kretsloppsekonomi. Många varor som i vår del av världen byts ut och kastas, används och återanvänds mycket länge i Kuba.

Även om de bilar som fortfarande dominerar på Kubas vägar i regel är gamla, så dominerar inte privatbilismen, utan kollektivtrafiken. Kuba har dessutom infört en skatt på privata köp av nya bilar som är öronmärkt för att finansiera inköp av moderna hybridbussar till kollektivtrafiken i landets städer. Resor med kollektivtrafiken är överlag mycket billiga tack vare statliga subventioner och Kuba har investerat stort i moderniseringen av landets järnvägar under den senaste tiden.

Källa: cubaheute.de

Kubas ekologiska revolution behandlas utförligt i Jan Strömdahls bok »Kubas omställning till ekologisk hållbarhet« som är lämplig för bl.a. studiecirklar.

Studera spanska i Cienfuegos på Kuba!

Nu är antagningen öppen för vårterminens upplaga av ***Spanska: Kultur språk och samhällsliv på Kuba***.

Kursen är ett samarbete mellan Kvarnby folkhögskola i Malmö, Svensk-Kubanska föreningen och Universitetet i Cienfuegos.

Kursen inleds med ***sex veckors distansstudier*** om Kubas historia, den Kubanska revolutionens landvinningar och utmaningar, den aktuella reformprocessen och vardagslivet på Kuba. Allt för att ge en god förståelse för det kubanska samhället, politiskt, kulturellt och historiskt för att deltagarna lättare ska kunna tolka och förstå det som de möter under sin studietid på Kuba.

Fakta: Kursen studeras på 100% och pågår mellan den 13/1 och 5/6. Distansstudierna ges genom Kvarnby folkhögskolas distansplattform och en dator med internetuppkoppling är en förutsättning för att kunna delta i studierna.

Avresa till Kuba är den 22/2 och därefter följer 15 veckors studier i Cienfuegos. Spanskstudierna på universitetet varvas med studiebesök och föreläsningar som arrangeras i samarbete med det kubanska vänskapsinsitutet ICAP.

Hela studieperioden berättigar till studiemedel från CSN.

Kursen kan förlängas och kombineras med deltagande i ***Europeiska solidaritetsbrigaden*** som genomförs under tre veckor i juli 2020. I ansökan uppger du om du vill kombinera kursen med deltagande i brigaden.

Ansökan görs via Kvarnby folkhögskolas hemsida **https://www.kvarnby.se/ansokan/** och kompletteras med ett personligt brev som skickas till kursens ansvariga lärare, Ola Nilsson.

För mer information, kontakta
Ola Nilsson, kursansvarig lärare
Tel: 040-602 87 20
Mail: ola.nilsson@kvarnby.se

KVARNBY FOLK HÖGSKOLA

Göteborgs universitet – en bricka i USA:s ekonomiska krigföring mot Kuba?

År 2015 uppmärksammade jag och en kollega Göteborgs universitet på att den upphandlade resebyrån »Via Agencia« inte kan boka biljetter till Kuba som en konsekvens av ägarförhållanden och den nordamerikanska embargopolitiken, utan att biljetter till Kuba måste beställas via en underleverantör.

Under de fyra år som förflutit har dock ingenting hänt i denna fråga. Även om antalet resor till Kuba som genomförs av anställda vid Göteborgs universitet utgör en mycket liten del av det totala antalet resor så ändras inte förhållandet att det känns både olustigt och upprörande att universitetets upphandlade resebyrå inte själv klarar av att effektuera resor till Kuba utan istället bidrar till att universitetets anställda blir spelbrickor i den nordamerikanska embargopolitiken gentemot Kuba.

Nu är det dock dags igen. Det har visat sig att den digitala plattformen »Canvas« ska ersätta en tidigare plattform för elektronisk kommunikation med de studerande, men den fungerar inte på Kuba. Då man som verksam vid Göteborgs universitet försöker öppna Canvas på Kuba möts man av meddelandet att ***»Du har inte behörighet att besöka den här hemsidan då du befinner dig i ett land som är föremål för handelsrestriktioner med USA«.***

Även om det är få anställda vid Göteborgs universitet som kommer att använda Canvas från Kuba, kvarstår frågan varför personalen på Göteborgs universitet tvingas att bli spelbrickor i USA:s embargopolitik gentemot Kuba?

Det rimmar illa både med den grundläggande vetenskapliga etik som föranstaltar att forskningen bör stå fri från politiska överväganden, likväl som med universitetets strävan efter ökad internationalisering.

Jag anser således att det i framtiden vore önskvärt att Göteborgs universitet upphandlar både en resebyrå och olika tekniska system på ett sätt som inte tvingar verksamhetens medarbetare att medverka i ett orättfärdigt politiskt spel som dessutom begränsar den akademiska friheten.

Det är en absurd och oacceptabel situation, som det är extra angeläget att lyfta fram i ljuset av den minst lika absurda Trump-administrationen och dess Kubapolitik.

Mig veterligen är Göteborgs universitet fortfarande ett svenskt statligt universitet och inte en underavdelning vare sig till USA:s utrikes- eller handelsdepartement.

Håkan Karlsson, professor
vid Institutionen för historiska studier,
Göteborgs universitet

TA KONTAKT MED SVENSK–KUBANSKA FÖRENINGEN DÄR DU BOR!
Eller nationellt. Dags att fundera på nästa brigadresa till Kuba!

Svensk-Kubanska Föreningen
Tegelviksgatan 40, 116 41 Stockholm
tel: 08-31 95 30 info@svensk-kubanska.se
www.svensk-kubanska.se

Ordförande Zoltan Tiroler, 070–673 09 10
kubajonkoping@hotmail.com

Lokalavdelningar och lokalgrupper:

AVESTA Lars Steiner, 0730–40 93 41
brovallen@hotmail.com

BODEN Anna-Greta Wallmark, 070–371 97 89
anna-greta.wallmark@bredband.net

BORLÄNGE Daniel Thomsson, 070–964 60 66
gluntensvag@hotmail.com

BORÅS Ronny Larsson, 073-826 93 33
ronlar52@gmail.com

ESKILSTUNA Tomas Widén, 070–945 63 81
tomas.widen@efolket.se

GÖTEBORG Claudio Alvarez, 070–259 17 71
svensk.kubanska.goteborg@gmail.com

HAGFORS Hans Skagerlind, 070–555 92 91
uh.skagerlind@live.com

HALMSTAD Bror Persson, 070–203 14 88
brorpersson@telia.com

HELSINGBORG Lars Nilsson, 076–113 00 38
lasse.e.nilsson@outlook.com

HUDIKSVALL Thomas Thornell, 0650–941 35
thomas.thornell@telia.com

HULTSFRED Rolf Lif, 0495–419 67
Bygatan 9, 577 36 Hultsfred

JÖNKÖPING Mats Werning 070–692 96 00
kubajonkoping@hotmail.com

KARLSKRONA Ulf Bjerén, 0455-175 95
ulf@bjeren.se

KARLSTAD Adam Maxe, 076–136 81 77
adam_vikingen@outlook.com

LULEÅ Jan Englund, 070–338 40 44
jan.g.englund@gmail.com

LUND Lars Nerpin, 070-272 55 27
larsnerpin@outlook.com

LYSEKIL José Hernández, 070–668 62 36
jose.hernandez@telia.com

MORA Vivi Sandström, 070-635 84 31
sandstromvivi@gmail.com

NORBERG Arne Andersson, 070–373 98 51
over-stock-och-sten@telia.se

NYBRO Johan Karlsson, 070-562 56 30
brown_sand00@hotmail.com

NYKÖPING Håkan Linderyd, 0155–21 66 42
hakan@linderyd.se

PAJALA Reino Esberg, 0727–40 94 10

ROBERTSFORS Östen Andersson, 070–667 79 31
sven.osten.andersson@gmail.com

RONNEBY Anders Stenberg, 070-776 30 38
anders.stenberg.ronneby@gmail.com

SKELLEFTEÅ Sune Marklund, 070–245 41 52
sune.marklund@allt1.se

STOCKHOLM Rolando Zanzi
svenskkubanska.sth@gmail.com

SUNDSVALL Bertil Olsson,
060–10 13 57, 070-225 41 05
bertil.olsson@bredband.net

SÖDRA SKÅNE Elizabeth Maturana,
040-632 06 47, 073–927 14 42
svenskkubanska.malmo@gmail.com

UDDEVALLA Eva Jaksjö, 0522–152 49
eva.jaksjo@tele2.se

ULRICEHAMN Arne Sjögren, 032-11 57 74
arne@sjogren.info

UMEÅ Oskar Wigren, 072–718 63 94
oskar_wigren@yahoo.com

UPPSALA Stefan Bergström, 070–821 69 61
svenskkubanska.uppsala@gmail.com

VALDEMARSVIK Karl Tingström, 0123–320 11

VÄSTERÅS Björn Berggren, 021–12 11 17
bjorn.erik.berggren@gmail.com

VÄXJÖ Juan Carlos Sepúlveda, 070–207 89 96
coto55@hotmail.com

ÖSTERSUND Christiaan (Kick) Leijnse, 073–043 78 69
k.ch.leijnse@gmail.com

Resa till Kuba med Brigad?!

**Svensk-Kubanska Föreningen erbjuder flera olika brigader under året.
Den Nordiska Brigaden går i mitten av december över jul och nyår.
Du kan demonstrera i Havanna på Första Maj eller åka till en sommarbrigad i juli.
Vi har en brigad kring Che Guevaras minnesdag i början av oktober.**

Vill Du veta mer ska Du följa informationen på vår hemsida!

www.svensk-kubanska.se

Bryt blockaden mot Kuba!

USA:s ekonomiska blockad kostar Kuba enorma summor pengar och påverkar kubanernas vardag på många sätt. Enligt kubanska beräkningar kostade blockaden landet bara i fjol 42 miljarder kronor (4,3 miljarder US-dollar). Den har alldeles nyss fördömts av en överväldigande majoritet av FN:s medlemsländer – för 28:e gången!

Redan strax efter den kubanska revolutionen införde USA de första handelsrestriktionerna mot Kuba. Bland annat drabbades Kuba hårt av ett importstopp för socker. Handelskriget trappades sedan snabbt upp och omfattar sedan februari 1962 i princip alla varor och tjänster.

Sedan 1990-talet omfattar den i princip också alla andra länders handel med Kuba. För Kuba innebär detta att landet blir avstängt från ordinarie världshandel. Exportvaror måste säljas billigare, importvaror kostar mer. Inte sällan sker handeln via mellanhänder, vilket medför stora extrakostnader. Och det är Kubas befolkning som får betala priset.

Under den senaste decennierna har blockaden ibland lättats lite, ibland skärpts igen. Under Barack Obamas sista år vid makten luckrades exempelvis reseförbudet för USA:s medborgare upp och det blev lättare för exilkubaner i USA att skicka pengar till sina familjer i Kuba. Allt detta har rivits upp igen av Donald Trump, som dessutom har sett till att skärpa blockaden som aldrig förr. (Mer om detta kan Du läsa på sidan 15.)

Särskilt den så kallade Helms-Burton-lagen från 1996 väcker vrede, också utanför Kuba. Så har nyligen Afrikanska unionen, de blockfria länderna, sydöstra Asiens frihandelsorganisation ASEAN och EU fördömt blockaden, i stundvis rätt så hårda ordalag. Enligt denna lag kan nämligen USA straffa företag i hela världen som handlar med Kuba. Men alla diplomatiska protester till trots kan USA ändå hålla på som de vill, eftersom ingen vill riskera att bli avstängd från att göra affärer med USA.

Målet med blockaden är, uttalat, att störta den revolutionära regimen i Kuba. Oavsett blockaden har dock den kubanska revolutionen hunnit fylla 60. Och det internationella stödet för USA:s orättfärdiga stormaktspolitik är obefintligt. Sedan 1992, året då den första nya blockadlagen (Torricellilagen) antogs, har FN:s generalförsamling regelbundet fördömt USA:s handelskrig mot Kuba.

Den 7 november 2019 var det dags igen. Med 187 mot 3 röster fördömde FN återigen USA:s olagliga blockad mot Kuba. Det var den 28:e gången! Bara det fasciststyrda Brasilien, Israel och självaste USA röstade mot resolutionen.

Alltsedan 1960-talet har solidaritetsorganisationer i hela världen bekämpat den orättvisa blockaden, så också Svensk-Kubanska föreningen. I år lanserade Kubas utrikesdepartement den internationella kampanjen #unblockCuba. Målet var att uppmärksamma kampen mot blockaden i samband med att FN tog upp frågan igen i början av november.

— Ryssland kommer att orubbligt visa solidaritet med broderfolket i Kuba … #unblockCuba!, twittrade exempelvis Rysslands ambassad i Washington den 7 november – strax innan Rysslands FN-ambassadör röstade för den FN-resolution som fördömer USA:s blockad.

Mer om kampanjen hittar du här: https://rosa-luxemburg-konferenz.de/de/unblockcuba)

Svensk-Kubanska föreningen har under hela hösten deltagit i den internationella kampanjen mot blockaden genom egna evenemang och manifestationer runtom i landet. Svensk-Kubanska föreningen var också en av totalt 38 organisationer och vänsterpartier som stod bakom en större informationskampanj i Schweiz, Tyskland och Österrike. På initiativ av den tyska vänstertidningen Junge Welt samlades under hela året in pengar för att bekosta en affischkampanj. Tack vare insamlingen kom stora affischer upp på kommersiella reklamtavlor i 25 tyska städer, 19 schweiziska och också 3 österrikiska. På så sätt väcktes en del uppmärksamhet och de lokala solidaritetsorganisationerna hade möjlighet att mobilisera till sina egna kampanjarrangemang.

www.svensk-kubanska.se